

کاریگەریا بکارئینانا ستراتیجیه تا رۆلکیران (role play) د ده سکه فتن بابه تى ریزمانا
کوردیدا لدهف قوتاپیین یو لا شه شی بنهرهت

نسرین محمد عبدالله / کوکلیزی به روهدی ننه‌ریتی، نهشی زمانی عهره‌ی، زانکوی دهوك

پوخته

ئارمانجا ئەقىن قەكۈلىن زانىينا كارىگەرلەر ستراتيجىيەتا رۆلگەرلەر (role play) دەدەس كەفتىن بابەتى رېزىمانا زمانى كوردىدا لىدھ قوتايىين پۆلا شەشى بەنەرەتدا. قەكۈلەرى، پشت ب دىزايىنا نىمچە ئەزمۇونى بەستىيە، كۆ دېتىزنى دىزايىنا گرۆپىيەن ھەقسىزنىڭ ب تاقىكىندا پاشىيىن، كۆمەلە قەكۈلىنى ژ قوتايىين كچ كور يىين پۆلا شەشى بەنەرەت ل قوتاپباخانەيىا بەنەرەت يىين / سېيدەھەييان ل پەروھەردا رۆزئاڭا ل سەنتەرى بازىرى دەھوکىن بۆ سالاخواندىن (2022-2023) يىنكەھىت، قەكۈلەرى ب ئەنقةست دوو قوتاپباخانە ھەلبىزارتىن، قوتاپباخانەيىا (كارىن و بارىز) و بىشىوهەيەكى ھەرەمەكى قوتاپباخانەيىا (كارىن) بۆ گرۆپ ئەزمۇونىگەرى كۆ (32) قوتاپى بۇون، و قوتاپباخانەيىا (بارىز) يابىنەرەت بۆ كۆنترۆلكار كۆ (30) قوتاپى بۇون دەركەت. گرۆپ ئەزمۇونىگەرى ب ستراتيجىيەتا رۆلگەرلەر (role play) بابەت وەردىگەرت و گرۆپ كۆنترۆلكار ھەمان بابەت ب رىكَا ئاسايىيا بەرلاڭ وەردىگەرت. و ھەقسىزنىڭ دىنافەرە قوتايىين گرۆپان دىچەندىگەرلەردا ھەنەت ئەنجامدانا.

فهکولهري تاقيكينا ده سكهه قشن ريزمانا كوردي ، كوه ز(35) بهندان پييتكدهيت بهرهه فكر و تاييه تمهندن سايکومهه تري بو ده هريهينان. پشت بدماهيهك هاتا ئزمۇونى كوشەرەتلىك خواندن قه كيشا، فهکولهري ئالاف پراكتيكيك و داتا دەرھەتىنان و سەرەددەرىيى ئامارەيى ب تاقيكينا(T-test) ئى ل گەل كر ، ئەنجام دياربوبو، كوبكارئىنانا ستراتيجىيەتا روڭىگەن (role play) كارايهىكا ئەرىيى د دە ستكەه قشن باھتن ريزمانا زمانى كوردىدا ل دەف قوتاييان ھەبوبو، ول ژير خويابونا ئە قى ئەنجام، فهکولهري چەند دەرئەنجام و راسپارده خستته رورو و پېشىنارائەنجامدانا فهکولتىتىن دىتىر لسەر ھەمان ستراتيجىيەت ل پاشەپۈزىيدا كەن..

About the Journal

Zanco Journal of Humanity Sciences (ZJHS) is an international, multi-disciplinary, peer-reviewed, double-blind and open-access journal that enhances research in all fields of basic and applied sciences through the publication of high-quality articles that describe significant and novel works; and advance knowledge in a diversity of scientific fields.

<https://zancojournal.su.edu.krd/index.php/JAHS/about>

ئاريشا ۋە كۆلىن:

سەرەپاي گرنگىدان ب زمان و رىزمانا كوردى و هەمولىن ۋە كۆلىن پەروھەدىي و تايىھەندان ل سەر زىدەت زانىن و پەرچاڭكىندا هوكارو بنهما و ئەگەرىن گەشپىدان و لاوازىيا ھەمى زانستىن زمانى كۆيىك ژەوان رىزمانە ، زۆر گلە و گازنە ، ئاستەنگ و بەرىھەست ل سەر باش سەرەلۈبۈونا ئەوان ھەنە، نە بىننى د رىزمانا كوردىدا ، بەلكى د رىزمانا زۆر بە زمانىن بىانى ژى دا ، لاوازى و ئاستەنگىيىا دروست فېرۇبۇن ئەوان ھەيە، مينا زمانى ئىگلىزى و عەرەبى، ئەقچا گلە و گازنە ل سەر كىم ئاستىيا قوتاپىيان دەدەستكە قەتن رىزمانىدا ھەيە، و ھۆكاريىن ئەقىن چەندى ژى بۆ گەلەك ئەگەران ۋە دەگەرن، ھندەك بۇقۇتابى بخۇ دزېرن و زۆر بەيا ئەوان ژى بۆ رىڭ و شىۋاپازىن وانەگۇتنا رىزمانا زمانى كوردى دزېرن، ھەر وەك يادىار كۆپرەن بەرەن دەن و پەرەپەرەدەكاران پېشەستن ل سەر فېرەكىنا چالاك و فېرەكىن ب رىكى كريارىي بىت (learning by doing) دەكەن، ئانكۇ خواندن و فېرەكىن ب رىكى پراكتىكىرىن و كاركىن كارىتكىن ئەۋى ئەرىنترە و زىدەت دەن ئەقۇتابى بخۇ خواندن و فېرەكىن ب رىكى ژېركىن و بېرىئىنانىن ل سەر دەستقەئىنانى.

پاشتى ۋە كۆلەر ئەقىن چەندىن ۋە كۆلىن بەرە خواندىن (سلېمان، 2008)، (ئەممەد، 2021)، (ياسىن، 2022) بشىوهەيەكىن گشتى ئامازە دايىھ ب ھەبۈونا لاوازىيا قوتاپىيان د رىزمانا زمانى كوردىدا ، و دان وستاندىن دگەل مامۆستايىن تايىھەند د رىزمانا زمانى كوردىدا كىرىن، و چاپىيەكەفتىن لگەل چەندقۇتاپىيىن ئەقان پۇلان كىرىن و ھندەك پرسىارىن رىزمانى ئارستەيى ئەوان كىرىن، بۆ ۋە كۆلەر ئەپاربۇو كوبىكارئىنانا رىكىن ئاسايى يىن بەرەلەلاق دىگۆتا باھەتى رىزمانا كوردى قوتاپىيان بشىوهەيەكىن پېدۇنى فېرى رىزمانى ناكەن و ياسا و بنەمايىن رىزمانا كوردى بىننى ژېركەن بەرەن دەن ئەقۇتابىندا ژى ۋېرىدەكەن. ۋە كۆلەر ئاريشا ۋە كۆلىن ب ئەقى پرسىارى دەستتىشان دەكت:

ئەرى كارىگەریيا ستراتيجىيەتا رۆلگىران (role play) د دەسکە قەتن باھەتى رىزمانا زمانى كوردى ل دەن ئەقۇتابىن پۇلا شەشى بەرەتدا ھەيە؟

1.1 گرنگىيا ۋە كۆلىن:

زمان ئالاچىن سەرەكى دىۋيانا مروڤىدا ، ھەرۆكى يادىار ھەمى نەتهوھە و گەل ب زمانى دھەينە نىاسىن ئانكۆ ، زمان ناسناما نەتهوھەيە و گرنگىيدان ب زمانى گرنگىيدان ب ھەبۈونا خودى و ھەبۈونا نىشتمانى يە، و ھەروسا زمان پېقەھەر ئەرەزى و شارتانىيەتە گەل و نەتهوھەيان دىاردەكت، دىسان زمان ئامازە دەرپىن و پەيوەندىتكىن دنابەردا مروقاندا و ژۇمەبەستا دەربىرىن و ئەنجامدا ئەنچەن ئەسایەتى و چالاکىن كەسایەتى و جفاكىيە (صومان، 2009:11). زمان كۆزىيەكىن بەرەتە ژبۇ گەشەكىنە ھەزىرە گەل و مللەتان، و ئالاچەكە ژ ئالاچىن ھەزىرەن و ھۆيەكىن گەهاندىن و دەربىرىن و ۋەگۆھەستتا كەلتۈرۈ و شارتانىيەتىيە ژ نەھەكى بۆ نەھەكى دىتەر (مدىكۈر، 2000:27). زمان ئامازىي دەرپىن و ئىگەھەشتىتىيە، پېكەھەگىرەن دەنە كەم ژ لايەن ھەزىرە و ۋەدانى و مروڤاچىيەتى و كۆمەلايەتى و شارتانى د ناقبەردا مروقاندا دروست دەكت، ب رىكى زمانى مروف دشىت بىاپقىن دانۋستانىدا كارىگەر و مەزن ل گەل كۆمەلگەھەيىن دىتەر پەيدابەكت (بن عامر، 2012:145). ھەرۆكى يادىار گرنگىيدان بىزمانا ئەۋى ئەھە گرنگى ب ھەمى زانست و لق كارامايىن زمانىيە. و رىزمان زانست، مروقى فېرى ئاخىتن، ونەقىسىنا زمانى بشىوهەكىن دروست و راست دەكت (ئەمين، 2013:22). ئەقچا گرنگىيدان ب رىزمانى كارەكى فەرە و سەرەكى دەرپىن زمانىدا، جونكى ، ھەر زمانەكى ياسا و بنەمايىن تايىھەت ب رىزمانا خۇ ۋەھەنە، ھەتا كۆ بشىوهەكىن راست و دروست بەھىتە ئەقىسىن، ھەرۆسە رىزمان پەزىز ئەپارستنا كىيماسى و خەلەتتىي زمانى يە، درىخىستن پېكەھەيىن پەيغان درېستەيەندا كۆ ھەمى ۋە كۆلەر ئەۋى ئەپەستن ل سەرەتكەن و دئھوى باوهەرىيىدانە كۆ رىزمان زمانى گەشەدەكت و پېدۇنى كەسەرەكى يە دەرپىن زمانى دەنە (زاير و عايىز، 2014:405). ئەقچا رىزمانا كوردى ژى، وەك ھەر رىزمانا زمانەكى زىنلى ھەمان گرنگىيە زمانى و پەزمان ب گشتى باسلىھاتىيەكىن ب خۇ ۋەھەدەكت و ھەمان ئەرکان دېيىنت. ۋە كۆلەر دېيىنت، گرنگىيە دېيىن، رىزمانى دېيىن، دەدەتە لىگەر ئەۋى و ھەولىيەن بەدەستقەئىنانا ئەوان بشىوهەيەكى راست و دروست، بەرە ۋە كۆلەر و مامۆستايىن رىزمانى دېيىن، دەدەتە لىگەر ئەۋى و ب كارئىنانا ستراتيجىيەتىن چالاك ، ئەۋىن كارىتكىن بشىوهەيەكى ئەرىنى ھەبىت ، كۆ قوتاپى ئىدا تەھەر بىت و رولەكىن چالاكو بە رچاڭ دېاشتىگەھەشتىن ياسا و بنەمايىن رىزمانى ھەبىت و ئاستەرەز بۇون و شىانا خۇ فېرەكىن يادىار بەرەدەوار بىت ، ب مەرەما ب دەستقەئىنانا ئارمانچىن گۇتنا باھەتى د ئاستن خوازراو دايىت.

1.1 ئارمانجا ۋە كۆلىنىن :

زانينا كاريگريلار بىكارئىانا ستراتيجىيەتا رۆلگىريان (role play) دده سكەقىن بابهىن پىزمانا كوردىدا ل دەف قوتابىين پۇلا شەشى بىنەرەت

1.2 گرىمانا ۋە كۆلىنىن :

- جياوازىيا پاماندارا ئامارەيى د ئاستن (0.05) دا نىنه، دناقىبىرا ناقەندى نەرەيىن دەستكەقىن قوتابىين گروپ ئەزمۇونگەرى ئەۋوين بابهىن پىزمانا كوردى ل دويىف ستراتيجىيەتا رۆلگىريان (role play) وەردگەن و ناقەندى نەرەيىن دەستكەقىن قوتابىين گروپ كۆنترۆلكار ئەۋوين ھەمان بابهىت ب رىكا ئاسايى وەردگەن.

1.3 سنورى ۋە كۆلىنىن :

- قوتابخانەيىن بىنەرەت ل رېفەبەرىيا پەرەردا رۆزئاۋا يە سەر ب رېفەبەرىيا گشتى يە پەرەردا دەھۆك.
- قوتابىين كچ و كو يىن پۇلا شەشى بىنەرەت.
- وەرزى ئىكىن/ سالا خواندىن (2022-2023)

- بابهىن پىزمانا كوردى: (رسىتە، جۆرىن رسىتەيان، رسىتە:نىيەد-كار، رسىتە:بىكر-كار، تەمامكەرى بىكرى، كار، دەمىن كارى: كارى بۇرى، دەمىن كارى: كارى نېبۇرى (نەھو و داھاتى)، كارى داخوازى) (حۆكمەتەھەرىما كوردىستان، 2023:79-105).

1.4 پىناسەكىنا زاراڭان:**1.4.1 كاريگەرى****Productive Commission(2013)-**

ئاستن ب دەستقەھىينانا تاكەكەسەكى ل سەر ئارمانجىن دەستنىشانكىرى يان داخوازكىرى د ئەنجامداانا كارىتكىنا گۆراوهكىدا (Productive Commission,2023:6)

- محسن، 2021-

"شىانا ئەنجامەكىن چاھەرېكىرىيە ل سەر رەفتارى قوتابىيان پشت، كو دكەقىن بن (ئىر) كاريگەرىيا پروگرامەكىن فيركىزىن يان گوتنا بابهىن خواندىن ب گۆراوهكى دياركىrida" (محسن، 2021:439)..

قەكۈلەر ئارىگەرىي ب شىيوهين رىتارى وەكى لخوارى پىناسە دكەت:

پادھىن كارىتكىنا ستراتيجىيەتا رۆلگىريان (role play) ل سەر دەستكەقىن بابهىن پىزمانا كوردى ل دەف قوتابىينسىمپلا ۋە كۆلىنىن كو ب ھۆيىن ئامارەيى دەيتىھەدىاركەن.

1.4.2 ستراتيجىيەتا رۆلگىريان (role play) :

- عبدالعزيز، 2005:

چالاكيەكى لقىنایە، ئارمانجدارە، قوتابىن بشىوهكى تاكى يان كۆمەلى بىرادىيەت، لۇيىر سەرپەرشتى و ئارستەكىانا مامۆستايى دناف پۆلىدا، كو ب رۆلەن زىنلى و كەتوارى رادىن، و ئەكتەرىيا كەسايەتىين مىزۈوپى و سىياسى و كومەلايەتى د ھىتەن ئەنجامدان، وبىكارئىانا زانىاريان ژبۇ تىگەھەشتىنا ھەلويىست و پويدانان لگەل وەرگەتنى بېيارىن گونجايى ل سەر (عبدالعزيز، 2005:180).

- جلال، 2011:

رىيکەكى فېركەتىيە ل سەر بىنەمايىن ئەكتەرىيا بابهىن فيركىزىن ژ بابهىن وانەگوتتىن ھاتىهدانان، بشىوهكىن ئالۇڭورىيا رولان دناقىبەرە قوتابىياندا ، ب ئارمانجىكىدا راھاتلىن ل سەر رىزگەرتىن و پىزگەرتىن كەسائىن دىتىر، وگەشەكىنا شيان و كەسايەتىبا قوتابىيان ل سەر ھەزركىنا پەخنەيى ، چارەكىنا ئارىشان و تىگەھەشتىنا خۆبخۆيى يان خۆدى داكو شيانا بېيارىن ئەرىنى ل ھەلويىستىن جوداجودا بىدەن (جلال، 2011:27).

پىناسەيا رىيکارى بۇ ستراتيجىيەتا رۆلگىريان (role play) :

ستراتيجىيەتكى فېركەتىيە، مامۆستا/قەكۈلەر پىشوهخت ھەزرىن سەرەكىيەن بابهىن گونجايى دەھەل بىزىرىت، ژبۇ دەرھەتىن و سىناريويا ژ ناقەرۆكى بابهىن دەستنىشانكىرى ب مەرەما نواندىن رۆلگىريان، كو بىشوهخت ب رىكا د رۆلگىريان ل سەر قوتابىين گرۆپ ئەزمۇونگەرى دەيتىنە دابەشكەرن ، و راهىئىانا و ئامادەكارىن دناف پۆلىدا بۇ ھاتىنە ئەنجامدان.

دستکهفت: 1.4.3

فليح، 2019:

"ئاستىن پىشىھەچۈونا فيركرنا قوتايىيە، ۋ دەرئەنجامن زانىارى و پىزانىنن ، دبایەتەكىن فيركرنىدا ياخوندى ژبۇ دەمەكىن دىياركىرى بىر تىكا تاقىكىنەكى دەستكەقىتى، دەختە زانىن" (فلەخ، 2019: 17).

الشجيري والزهيري، 2022:

"رآده و چهندیبا و هرگرتنا پیزانیتین و زانیاریین جورا و جورا قوتاییه ل سهر و هرگرتنا نمره‌بین ب ریکا به رسقدانا تاقیکرنا دستکه فتی ب دستخوشه‌دهنیت یاکو قوتایی د و هر زه کن خواندنداد و هر دگرت، دهته زانین" (الشجری والزهیری، 2022: 244).

-تناسه با رنگاری بُو دهستکه قشي :

ئەو پىزازىن و زانىارىين قوتاپىن سەمپلا فەكۆلىن ل سەر بابهەتن رېزىمانا كوردى ئەھۋىيەن د ماوهەين ئەزمۇوپىدا وەرگىتىن ، و ب ئەھقى نەمرەبىن با كەو د تاقىكىندا دەستكەفتىدا وەردىگەرت ما فەكۆلەر بە ئەھقى مەرەمەت بەرھەفتكەت، دەھتەتىغان.

ریزمانا کورد : 1.4.4

کۆمەکا بەنما و یاسا پیچەرین پىدىقىين باھەتى بخۇقەدگىرىت، کو د ناف بەشەكىن پەرتۇووكا خوانىدا پېزمان كوردى بۆ پۇلا شەشى نەرهەتىدا بە، حابا بازىدە، (حکومەتا ھەرنما كوردىستانە، ھەزارەتتا بەرەوەردى، 2023).

چارچوئی تیووری و فہکولینتن بھری:

چارچوئی تیووری: 2.1

2.1.1 ستراتیجیہ تا روکیتاران (role play) :

ستراتیجیهتا روکیران (role play) یکه ژئوان ستراتیجیهتین هاتیه نافاکرن ژبو فیرکرنا زمانی، و ئەف ریکه بو زانی نەمسا ب نافن (مورینو) دزفریت ل دەمن ئەوی بو چارا ییکن ل قوتاپخانهیین وەلاتن نەمسا پراکتیکرکى، پاشى هنگى ئەف ستراتیجیهتە ب نافن جودا بەلاف ببۇ (روکیران ، نواندنا رولان ، ھەفشییوهکرن)، روکیران چالاکیيە دشیاندايە بھېتە بكارىئنان ل نافەندىن قوتاپخانهيان، چونكى كارىتىكىن و كارلىكەكا عەقل، وەدانى ل دەف قوتاپيان جىيەجىدكەت(احمد العماوي، 2009:23). ھەروھكى يادىيار كو ستراتیجیهتا روکیران رسەناتىيەكەن ھەيدى ياخىزىيە، ۋەزىئەن سەرەھەلدەن ۋە هاتىا ئەورىن دناف پەرەردەي و فيركىرىدىا ، بەلۇن ۋەزىئەن نافەرۆكى پشتىبهستن ل سەرەندىي دكەت قوتاپى تەوەر بىت دناف پرۆسەيىا پەرەودەيى ئۆزۈزى بىرىكى روکیرانان نافەرۆكاكا بايەقى، كو ئەف چەندە پالپىشته بۇ بۇچۇووئىن سەرەدەم و رېكىن مودرن ل دەمى جەختىرىنى ل سەر تەوەربۇونا قەتار ، دكەت دناف بەلدىا.

ستراتیجیه‌تا پوکیرانچ مودیله‌کا پهروه‌ردھی و فیزکرته کو فیزکرنی و وانه‌گوتئ بشیوه‌یه کن کونترولکری و خوش و جوش بواو، قوتاییان و ماموستای پهیدادکه‌ت ل دهمن ژ دوخن روتین و شیوازی روزانه‌یين يا وانگوتا زاره‌کي دویدرکه‌فیت (Kuipers & Clemens, 1998; Huang and Shan, 2008).

ستراتیجیهتا پوکیگیران کاریگه ریبا خو سه لماندیه د فیرکرنا زمانیدا، چونک پوکیگیران دشیت حه ماسهت و باوه ربخوبون و هه قسوزیها قوتاییان زیده دکهت. و هاندانا هزرکرنا رهخنیه لدهف پهیدادکهت، پوکیگیران دهرفهتن د دهه قوتاییان کو زمانی ل دوخر ژیانا واقعی و راپاهه قینه و بشیوهه یکه سره نرچراکیش و خوش پراکتکتکهت و دهه مان دهمدا پالدھر و هاندانا قوتاییین کیم تاره زوو به شدارین بکهن و زمانی بکاریینت ل دهمن پوکی دناف و پوکیلدا (Alabsi, 2016:229) پراکتیکرنا کاریک ل که ل که سایین دیتر و هک شیوازه کی ژیو نه جامدانا وانه گوته کا چالاک ل دهف ماموستایی، پرگرین ل روئیننا روژانه رینمایین بسه رهقه چووی دگریت، ل دهمن بکاریینانا ته کنیکا مودرندا، کو زوریه بیا بنه ماپین فیپکرن جه تکرزن ل سه ر فیرکرنا چالاک و هاویه ش دکهت نه ک وناغوته کا زاهرکی کو بشتبه ستن ل سه ر مانا و بیرئینانا زانیارایان ل سه ر فیرکرنا بنه ماپین نزدیمان . ۱۴۵ ک ایکه اندن نه اند . دشنه اند از ایکه کتله (Kreht 2017:863)

قوتابی ب ریکا ستراتیجیهتا پوکیگرانی بهشداری واقعیههتا د ناف باههتن فیزکرنس دکهت، و ئهوي ژ دۆخى نهديار بو دوخى راستهقینه دبهت ، پىدە قوتابي فيرى ياسا و بنەماينى رېزمانى بشىوههكىن كەتوارى بىت. كوشىت پەيوەندىيە ئەوان ياسا و بنەمايان ب كارىگەر، و ب سەركەۋەتكەن، و شەنەتكەن، و گۇنچاي، و گۈنچاي، كىكارىمەنتىت.

رۆلگیران وەکی هەڤشیوەکرنا دۆخىن رەسەن و پاستەقینەیە، ول دەمن تىكەھەلکرن و ئىنانا پۆلگیران دناف پۆلەيدا جۆراوجۆرى وگۆرینەکا ب لەز و دەرفەتا بەرھەمئىنانا زۆردەكت زىدەبارى هندىچ جوش و خوش ژى زىدەكت (Sasak, 1998: 257). قوتاپى دەپىركىنا زمانى دووپەيدا بىتىكا پۆلگیران داشتىت چەندىن وجۇرپىا دۆخىن پاستەقينە ئەزمۇون بىكەت ل دەمن پېزىمان و وشەيان تىدا بكاردەيىنت، و ئەدەكرن و نواندىن دەهوان دۆخاندا ھاندىنانا قوتاپى لىسر دەپىرىپىن بشىۋەيەكىن ئازادانە بىكەت. و پەوهەندىن كومەلا يەتلى لدەف گەشەددەكت (Aliakbari & Jamalvandi, 2010: 20).

جورین ستراتیجیہ تا روکیئران (role play) د فیکر نیتا: 2.1.2

2.1.2.1 رولکیرانا ب ئاخفتىن: ئەف جورە دوو بەشان بخۇقەدگىرىت:

2.1.2.2 روکتیرانا بن تاھقتن يان بى دەنگ: روکتیرانا لەپەرى دى يابىدەنگ و ھەلوىست دى بشىوه يكىن بن تاھقتن ھىنە نىماشىكىن، دىست يارچەمۇسىقە كا ئارام بېھتە بىكارئىان.

2.1.2.3 رولگیرانا و نواندنا دراما یا داهینه: په یقها دراما ب تیگه هین دهستنیشانکری دهیته نیاسین وهکی ، دهمر ، شوین و که سایه تی و دهوروبه ر، مورال ، ئە قچا دئ قوتاپی ب نواندنه بشیوه یه کن چالک و داهینه رانه دکھت بشیوه کن دئ رولگیریت کو هەم، تیگه هەنن دراما ب تیگه هەنن بە راحف وهگر تر. (الحلبة، 2005: 280).

پیشگیری از ابتلاء به سرطان پستان 2.1.3

ستراتیجیهتا روکتیران ل دویچ ینگاقيقن لخواری دهته پراکتیکردن ویجهئینان:

۱. هه لبژارتنه و گونجاندنا با بهتنه خواندنن ژبو رۆلکیران، و مامۆستا دئ ئهوان با بهتان دەستىشان كەت.
 ۲. دەستىشانكىندا قوتايىين گونجايى ژبو ئەدایا رۆلکيران، و دابەشكىندا رۆلان لسەر ھەرئىك، كو دشيانا ئەداین بکەت.
 ۳. راهىيانا قوتاييان لسە رولى پىش نواندىن بەرامبەر ھەقپۇلىن خۆبکەت.
 ۴. دئ مامۆستا دەست ب جىيەجىكىندا ونهين د ژقانى دەستىشانكىريدا كەت، و دئ قوتايى بەرھەفکەت ژبو گوتتا پىشەكى و شروقەكىنە كا گونجايى يابا بهتنه لبژارت.
 ۵. دئ داخازى ژ ھەر قوتايىهكى هيتكەرن، كو يېرابووب رۆلن تايىهت ب ويقە بەرامبەر ھەقپۇلىن بگىرىت ل شوين دەستىشانكى، دئ قوتايىين دىت بشىوهكى باش گوھدان و تەماشەكەن دگەل توماركەن تىيىنىان(شىركى,2015:342).
 ۶. گەنگەشەكىندا ھەمى قوتاييان دگەل ئوپىن ئەكتەرى ژى كرى، ژبو دووبارەكىندا روودا و تاللۇگورىيا را و بوبوجون و ھزرو ھەستىن جودا جودا ئەۋىن ھەستپىكىرى ل دەمن يېرابوونا ئەكتەرى و دياركىندا ئارمانجا سەرەكى، و دئ مامۆستا پرسىياران ئارستەي قوتاييان كەت ژبو دووباتكرىن لسەر چەندىيما مفاوھەرگىرتا وانەين بىشى رۆلکيران.
 ۷. پۇختەكىندا گۈنگۈرەن دەرئەنجام بەھايىن مقدار د ونەگوتىيدا دگەل پۇونكىندا ھەوان (احمد2023: 484,).
 - فەكۆلەر ئىنگەقەيىن ل سەرەي ھاتىنە دياركىن ، ب درېزى، ل گەل قوتايىين گۈۋەپىن ئەزمۇونگەرىدا بكاردئىنان. ھەروەسا ۋەكۇلەر وەسا دىيىنت، گوتتا وانەين ب رىكا ئاسايىيا بەريلاف، ب تەمامى دەيتە گۆھرىن ل دەمن گوتتا ھەمان وانەين ب ستراتيجىيەتا رۆلکيران دەختە ئەنحامدان.

2.1.4 تاییه تمہندیں فیریوونی ب روکیگرانی:

1. بهشداریکرنا ل هاندانما قوتاییان بو فیربیوونن ژئیکودوو و په یوهندیکردن ل گهل یېک.
 2. گهشهپیدان شیائین فیخوازی ژبۇ چارھسەرکرنا کىشەیان و شروقەکردن و ھەۋەنگىا ئەوان.
 3. جەختکردن ل سەر بەھائىن كۆمەلایەتى و نیاسىيَا ناھەر رۆكَا باھەتى يشىوھەيەكى سەرنجراکىش وکارلىك.
 4. زىدەکرنا پالدەر و حەزو حەمامەتا قوتابى ژبۇ پۆلۈن كەساتىن دىتەر.
 5. بكارئىنانا پراكىتىكى پەھنسىپىنن فیربیوونا ب ئەنجامە.
 6. بهشداریکرنە كە دشىياتىدايە، قوتابى يىگەھشتىنار پۆلەن ئەوان كەسان يىن كە دژيانىدا ھەين بىزانتى.
 7. چارسەرپىريا هوکارىن شەرمى دوودلىن ل دەف ھندهك قوتاييان
 8. گهشهپیدانما په یوهندىيەن كۆمەلایەتى و شیائین ھەفكارىن ل گهل كەساتىن دىتەر.
 9. دشىياندaiيە ل سەر وھرگرتى زۆر باھەتان.
 10. فېرىبىوون ل دويفق رۆلگەنبازى دى تەر با جەتكىست(شىكرى، 2015:242).

2.1.5 - رۆلین مامۆستای ستراتیجیهەتا رۆلکیران (role play):-

مامۆستای د وانه‌گوتا ستراتیجیهەتا رۆلکیران، زۆر رۆل ھەنە: ژ ئەوان: مامۆستا ئاسانکارە کو بۆ قوتابیان شوین و ئالاف و هوین پىدۇچى ژبو رۆلکیران دايىندىكەت، و زىدەبارى ئاشناكىندا قوتابیان ل سەر سەرگىركەفتىن سيناريوپا ژبو ئەكتەرىي هاتىيە دەستتىشانكىن. مامۆستا تىبىنەرە دئەقى ڕۆلى دا ئامەد بۇونا مامۆستا پىدىقىيە و فەرە دەميانا ئەداكىندا قوتابیان ل سەر پروۋىن پىشوه خەت ژبۇ رېيمادا ئىن پىدۇچى ژبۇ چاڭىندا ئەدايا ئەوان.

مامۆستا وەك ھەقىشك و بەشدارىبوو، و بەشدارى دى بىرەكى ھاندان و گەشەكىندا باوهەر بخوبۇون لىدەف قوتابیان ل دەمىن ئەداكىن و دىيت کو بىگەھىتە ئەھىي پادھىي مامۆستا بەشدايى د رۆلکیرانىدا بەكت شان ب شان قوتابیان بەكت (الجهمانى، 2016). (18:

2.1.6 رۆلین قوتاب د وانه‌گوتا رۆلکیرانى:

قوتابى د وانه‌گوتا رۆلکیران، رۆلین گرنگ ھەنە، ژ ئەوان :

1. پىويستە ل سەر قوتابى، پەرسىيارىتى ل سەر رۆلى بۆ دەھىتە ھەلبىزارتىن، و باش خۇ لىن رەھەوان بەكت بەرى دەمن وانەيىن.
2. پىدىقىيە قوتابى ل دەمن رۆلکیرانى خۇ ژ ناھەرۈكە بابهەتن لانەدەت.
3. قوتابى تەورەت سەرەكى يە دناف پۆلىدا.
4. قوتابى پولن مامۆستايى وەردگىرتى ل دەمن گىرانا ناھەرۈكە ب پىكا سيناريوپا دەھىتە ھەلبىزارتىن دناف پۆلىدا.
- 5.

2.1.7 ئاستەنگىن پراكتىكىرنا ستراتیجیهەتا رۆلکیرانى:

ھەرچەندە ستراتیجیهەتا رۆلکیران زۆپتىرىن گرنگى ھەنە، بەلن ھندەك ئاستەنگ ژى ھەنە، ژ ئەوان :

ھندەك جاران پىدۇچى ب بەرھەقىرنە كا پىش وەخت و يادرىيىز دىيت و ئەف چەندە دىيت ياب زەحەمەت بىت بۇ ھندەك مامۆستا و قوتابىان.

ھندەك سيناريوپا ئەندا پىدۇچى زۆر ئالاف و هوين فېرىكىرنى دىيت، دىيت ل قوتابخانەيىن لەردەست نەبن، بەلن مامۆستا دشىت ل گەل قوتابىان دايىنېكەن و وەك چالاكيە كا كومەقەكىندا كەل و پەلان پېتىيەخن.

ئەگەر بشىوهكى پلانكىرى نەھىتە ئامادەكىن جىدىيەت بىتە ئەگەر ئازەھىپ و كەيىف دەم سەرقەبۇونن دناف پۆلىدا (احمد 489:2011).

وانەيا رۆلکیرانى پىدۇچى ب مامۆستايىكەن وەسايە، کو ل كارامەيىن دەرھەتىن و رېكھستىن سيناريوپا، باش شارەزايىت، ئەگەر نە بۆ ئەھىي دىيتە ئارىشە و پەنگە سەرگەفتىن پىدۇچى دئەقىن پرۆسېسىدە، ب دەستقەنەھىنىت.

پىدۇچى ب زنجىرە و پارچە كورتە فلمىن توماركىرى ل سەر سىدىيان يان ل يوتوبى ھەيا مينا زمانى عەرەبى كو زنجىرە كا ب ناھ و دەنك ل سەر شارى پېزمانا عەرەبى ھەيە (مدىنه القواعد)، كو ئەف چەندە ل بەردەستن ۋەكۇلەر ئەھىي.

2.2 ۋەكۇلەن بەرى :

ۋەكۇلەن بەرى، ئەوان ژىدەران بخۇقەدگىرتىن كو ۋەكۇلەر ب شىوازەكىن زانستى و ئەكادىمىي پىدادچىت و مفایى ژى وەردگىرتى، دىسان گرنگىيەكەھەر مەزن دىئىشاندان ۋەكۇلەر يىدا ھەيە، ژ بۆ پىتە ئاسىندا رېچكەيىن گرنگ دەربارەي بابهەتن ۋەكۇلەن و ب دەستقەنەن ئارمانچىن ئەھىي، دىسان دېنە ئەگەر دەولەمەندىيە ۋەكۇلەندا بەردەست و پېشچاڭىرنا سەنگا ئەھىي ژ لايەتىن بكارىئىانا ستراتیجیهەتىن فيركەن و فيرۇونن ۋە، ژىدە ئەقىن چەندى، ۋەكۇلەر دى رايىت ب پۇختە كەرن و بەرچاڭىرنا چەندىن ۋەكۇلەن گرىدايى ب بابهەتن ۋەكۇلەن خۇقە ژ لايىن (نان و سال و شوين ۋەكۇلەن، ئارمانچ، سەمپل، ئالاف و دەرئەنجام) ھەروەكى د خىشتەن ئەنچىن (1) دا دىار.

خشتەین ژمارە(1)
قەکولین بەرئ لسەر ستراتیجییە تا رۆلکیران

كەمپەنی	ئەمەن ئەمەن	ئەمەن	ئەمەن	ئالاف و بىندىھىن		سەمپل				ئامانجا قەکولىنى	ناف و سال و چەن قەکولىنى
				ئەمەن	ئەمەن	ئەمەن	ئەمەن	ئەمەن	ئەمەن		
کارىگە رىيما رۆلکیرانى لسەر دەستتكە قىتىن قوتابىيىن پۇلا هەشتن بىشىوه يەكى ئەرىننس بۇو، د تاقيىرنىسا پېشىن و پاشىئەختىندا.	پىكىسا پىكىسا كلاسيك	گرۆپىن ئەزمۇو نى و كۆنتپول كار	24	پروگراممىن فيزىكىنىن، تاقيىرنىسا دەستتكە قىتى ب تاقيىرنىا (پېشى وپايشى خەستىن ادا.)	پۇلا ھەشتن ياسايىن پىزمانى د زمانى عەرەبى ادا.)	پۇلا ھەشتن ياسايىن پىزمانى د زمانى عەرەبى ادا.)	121	كىج وكور	زانينا كارىگە رىيما رۆلکیرانى لسەر دەستتكە قىتىن قوتابىيىن پۇلا هەشتن د ياسايىن پىزمانى دا زمانى عەرەبى (ادا.)	فەکولينا سىعيد، الياس و ابو زيد (2011) ل وەلاتىن سوريا	
ھەبۈونا جياوازىيَا پاماندارا ئامارەيى دا ل د، د ناقبەرە ناقھەندى گرۆپىن ئەزمۇونىڭەردى، و گرۆپىن كۆنترۆلكار، د وەرگەرتىا تىيگەھەين پىزمانى و لېرىمانا ئەوان لەدەف قوتايان ، د بەرژە وەندىيَا گرۆپىن ئەزمۇونىڭەردى.	پىكىسا پىكىسا (ئىستەرقائى)	گرۆپىن ئەزمۇو نى و كۆنتپول كار	40	تاقيىرنىسا دەستتكە قىتى ب تاقيىرنىا پاشىن بنەرەتى.	پۇلا پېنجى بنەرەتى. تىيگەھەين پىزمانى و لېرىمانا ئەوان .	پۇلا پېنجى بنەرەتى.	30	كىج بىتىن	زانينا كارىگە رىيما ستراتيچىيە تا رۆلکیرانى د وەرگەرتىا تىيگەھەين پىزمانى و لېرىمانا ئەوان لەدەف قوتابىيىن پۇلا پېنجى بنەرەتى.	فەکولينا عبدالحميد (2013) ل وەلاتىن عيراق	
ھەبۈونا جياوازىيَا پاماندارا ئامارەيى دا ل د، د ناقبەرە ناقھەندى نمەرىيىن قوتايان گرۆپىن ئەزمۇونىڭەردى، و ناقھەندى نمەرىيىن قوتابىيىن گرۆپىن كۆنترۆلكار، د سەتكە قىتى زمانى ئىنگلىزىدا، د بەرژە وەندىيَا گرۆپىن ئەزمۇونىڭەردى.	پىكىسا ئاسايى پىكىسا ئاسايى	گرۆپىن ئەزمۇو نى و كۆنتپول كار	40	تاقيىرنىسا دەستتكە قىتى با باھەتن تاقيىرنىا (پېشىن) ئىنگلىزىدا	پېنجى بنەرەت با باھەتن زمانى ئىنگلىزىدا	پېنجى با باھەتن زمانى ئىنگلىزىدا	112	كور و كىج	زانينا كارىگە رىيما بكارئىنانا ستراتيچىيە تا رۆلکیرانى دەدەسکە قىتى وانەگوتىنا با باھەتن زمانى ئىنگلىزىدا لەدەف قوتايان پۇلا پېنجى بنەرەتى ل ويلايەتا دارفۇر ل باکورى ناوجەيىا ئەلغاشر.	فەکولينا داودو و ابوبكر (2015) ل وەلاتىن سودان	
ھەبۈونا جياوازىيَا پاماندارا ئامارەيى دا ل د، د ناقبەرە ناقھەندى نمەرىيىن قوتايان گرۆپىن ئەزمۇونىڭەردى، و ناقھەندى نمەرىيىن قوتابىيىن گرۆپىن كۆنترۆلكار، د سەتكە قىتى زمانى و شەسازىدا، د بەرژە وەندىيَا گرۆپىن ئەزمۇونىڭەردى.	پىكىسا ئاسايى پىكىسا ئاسايى	گرۆپىن ئەزمۇو نى و كۆنتپول كار	42	تاقيىرنىسا دەستتكە قىتى فيزىكىنىا و شەسازى ب تاقيىرنىا (پېشى وپايشىن)	ئىكىنى نا فنجى (فيزىكىنىا و شەسازى د زمانى ئىنگلىزىدا	ئىكىنى نا فنجى (فيزىكىنىا و شەسازى د زمانى ئىنگلىزىدا	40	كىج بىتىن	زانينا كارىگە رىيما ستراتيچىيە تا رۆلکیرانى د دەستتكە قىتى فيزىكىنىا و شەسازىدا لەدەف قوتابىيىن ئىكىن نا فنجى يىا كچان .	فەکولينا Alabsi (2016) ل وەلاتىن سعوديا	

2.2.1 مفاوهەرگەتن ل ڤەکولینىن بەرى:

3 رىياز و كردارىن ڤەكولينى:

3.1.1 رىيازا ڤەكولينى:

پىيازا ئەزمۇونگەرى، ئەنجامدانى ئەزمۇونتىيە بۆ سەلماندىن ئارمانچ و گريماڭىن ڤەكولينى، يانزى سەلماندىن گريمانان ب پىكا ئەنجامدانى ئەزمۇونن و ژېر كو ئارمانچىن ئەقىن ڤەكولينى كارىگەرىيما گوتا رىيمانى زمانى كوردى ب ستراتيجىيەتا پۆلگىران (role play) د د سكەفتىن قوتايىن پۆلا شەشى بىنەرتدا . لەورا ڤەكولەرى پشت ب رىيازا ئەزمۇونگەرى بەست، كو د گەل ئارمانچ و گريماڭىن ڤەكولينى دگۈنچىت (العدل،2014:334).

3.2 دىزايىنا ئەزمۇونگەرى:

دىزايىنا ئەزمۇونگەرى، پلان و هيلىكارى و كارناما ئەنجامدانى ئەزمۇونتىيە، پىنگاھەكا گرنگا دەستپىكىيە بۆ ڤەكولەرى، ھەر ئەزمۇونگەرىيەكىن دىزايىنەكا تايىهت ب خۆفە دىرىت ژبو مەبەستا دروستى و هويرىيما ئەنجامان(9:Cobb,et al,2003). ژېر ئەقىن چەندى، ڤەكولەرى پشت ب دىزايىنەكا نىمچە ئەزمۇوننى بەست، كو دىيىزنى دىزايىنا گرۇپىيەن ھەقسەنگ ب تاقىكىرنا پاشىيىن، ھەروەكى د هيلىكارى ژمارە (1) دا ئەف چەندە دىاردىتى:

تاقىكىرنا پاشىيىن	ئالاچق ڤەكولينى	گۇراۋى سەربەخۇ	گرۆپ
دەستكەفتىن رىيمانى	تاقىكىرنا دەستكەفتىن	ستراتيجىيەتا پۆلگىران (role play)	ئەزمۇونگەرى
	رىيمانى كوردى	پىكا ئاسابىي	كۆنترولكار

ھەيلكارى ژمارە(1)

دىزايىنا ئەزمۇونگەرىيما ڤەكولينى

3.3 كۆمەل و سەمپلا ڤەكولينى:

3.3.1 أ- كۆمەل ڤەكولينى:

مەرەم ژ كۆمەل لا ڤەكولينى هەمى تاك و تشنن ئەۋىز دىياردەيىن ب خۇفە دىرىت، يا كو ڤەكولەر ڤەكولينى ل سەر ئەنجامدەت يان ھەمى ئەو تشت يان تاك يان كەسنى كو پېيەستن ب ئاريشا ڤەكولينى ، كو ڤەكولەرى دەقىت ئەنجامىن ڤەكولينى ل سەردا ب گىشىتىنىت (نىن و حاجى، 81:2022). كۆمەل لا ڤەكولينى ژ قوتايىن كچ و كور يىن پۆلا شەشى بىنەرت ل قوتابخانەيىن بىنەرت يىن / سېيىدەھىيان ل پەروەردا رۆزئاپا ل سەنەرەي بازىرى دەھوکن بۆ سالاخواندىن (2022-2023) پىكىدەتىت.

3.3.2 ب- سەمپلا ڤەكولينى:

ڤەكولەرى ب ئەنقةست دوو قوتابخانە ھەلبىزارتىن، قوتابخانەيىا(كارىن و باريز) و بشىوهىيەكىن ھەرەمەكى قوتابخانەيىا (كارىن) بۆ گرۆپ ئەزمۇونگەرى كو (32) قوتاب بۇون، وقوتابخانەيىا (باريز) يابنەرەت بۆ گرۆپ كۆنترولكار كو(30) قوتاب بۇون دەركەت . و ب ھەمان شىوه، ل ھەرقوتابخانەكى ھۆبەك ھات ھەلبىزارتىن ، ھەروەكى دىار د خىشتهيىن ژمارە(2) دا.

خىشتهيىن ژمارە(2)

سەمپلا ڤەكولينى

ژمارا دووماهىيى ياقوتايىان	قوتابيىن دوير ئىخستى	ژمارا قوتايىان	گرۆپ	ھۆبە	قوتابخانە
32	2	34	ئەزمۇونگەرى	B	كارىن
30	3	33	كۆنترولكار	A	باريز
62	5	67		كۆ	

3.4 هەفسمەنگىكىن دناقىبەرا قوتاپىيەن گرۇپان:

قەكۆلەر ئىكارىن ھەفسمەنگى بۆ قوتاپىيەن ھەردوو گرۇپان د گۆپاپن (تەمەن قوتاپىيان، ئاستن زىرەكىن، زانيارىيەن بەرى، نمرىيەن سالا بۇورى) ئەنجامدان و پشتى سەرەدەرىيا ئامارى ب تاقىكىندا (T. Test) ئ، ئەنجامان دياركىر كو قوتاپىيەن ھەردوو گرۇپان د ئەوان گۆپاواندا دەھەفسەنگىن، ھەروهكى د خشتهيەن ژمارە (3) دادىار.

خشتهيەن ژمارە(3)

ئەنجامىن تاقىكىندا تايى بۆ ھەفسمەنگىن دناقىبەرا قوتاپىيەن گرۇپىيەن ھەكۆلىن دچەند گۆپاواندا

دەلەلت د ئاستن (0.05)	پلا ئازادىي تى	لا ئازادىي تى	نرخن تايى		لادەرى پىغەرى	نافەندى زىمېرى	ژمارا قوتاب يان	گۆپاپن ھەفسمەنگىكىن	گرۇپ
			خشتهي دى	دەركەفت ى					
ئەندازىنە	60	2.000	1.703	3.987	147.968	32	تەمەن قوتاپىيان ب ھەيە	ئەزمۇونگەرى كۆنترۆلكار	
				4.475	149.800	30			
			0.888	6.0674	33.656	32	ئاستن زىرەكىن	ئەزمۇونگەرى كۆنترۆلكار	
				5.517	34.966	30			
			0.954	2.421	6.593	32	زانيارىيەن بەرى لسەر بايەتى	ئەزمۇونگەرى كۆنترۆلكار	
				1.995	7.133	30			
			1.198	12.929	70.00	32	نمرىيەن قوتاپىيان يىن سالا بۇورى	ئەزمۇونگەرى كۆنترۆلكار	
				11.755	66.233	30			

3.4.1 ئاستن خواندنا دايىك وبايىن قوتاپىيان:

بۆ زانىنە ھەفسمەنگىن دئاستن خواندنا دايىك وبايىن قوتاپىيان ھەردوو گرۇپان، ھەكۆلەر ئەندازىنە دەۋوجاى (Q^2) دىگەل داتايان پراكتىكىندا، ئەنجامان دياركىر، كو قوتاپىيەن ھەردوو گرۇپان دئەقان گۆپاواندا، دەھەفسەنگىن، ھەروهكى د خشتهيەن ژمارە(5) دا دىار.

خشتهيەن ژمارە(4)

ئەنجامىن تاقىكىندا تايى دەۋوجاى بۆ جىاوازىن دناقىبەرا قوتاپىيەن ھەردوو گرۇپاندا د گۆپاپن ئاستن خواندنا دايىكاندا

مانادارى دئاستن (0.05)	نرخن كاي دەۋوجاى		سەرجەم	پەيمانگە كولىيە ۋېپەل	نافنجى ئامادەيى	سەرەتايى خۇىنەدەوار خۇىنەدەوار	گرۇپ
	خشتهي دى	دەركەفتى					
مانادارىنە	5.99	0.203	32	15	10	7	ئەزمۇونگەرى
			30	13	11	6	كۆنترۆلكار

خشتهيەن ژمارە(5)

ئەنجامىيەن تاقىكىنا كاي دووجاي بۆ حياوازىن دنافبەرا قوتايىين ھەردوو گروپاندا دىگرداوی ئاستى خواندنا باياندا

ماناداري دئاستىن (0.05)	نرخى كاي دووجاي		سەرجمەم	پەيمانگە كولىزە وېيەل	نافنجى، ئامادەيى	سەرەتايى	خويىندەوار، نە خويىندەوار	گروپ
	خشته بىن	دەركەفتى						
مانادارىنىنە	78	176	32	14	6	5	7	ئەزمۇونىگەرى
			30	10	7	8	5	كۆنترۆلكار

3.5 كۆنترۆلكرنا گۆرۈپ نە ئەزمۇونى:

فەكۆلەرى ھەولدا، ل دويش شىانان، كارىگەرلىيما ھۆكاريىن ۋ نافخۇيىا يان دەرەقەيىا ئەزمۇونىيدا، كو رەنگە كارتىكىن د هويرىيما ئەنجاماندا ھەبن، نەھىلەن يان كىم بىكەن.

3.6 پىدىقىيەن فەكۆلەن:

بۆ دايىنكرنا پىدىقىيەن فەكۆلەن، فەكۆلەرى ب ئەقان رىكاريىن لخوارى رابوويم:

3.6.1 دەستىشانكرنا بابهتىن ئەزمۇونى:

فەكۆلەرى دىسۈورى ۋەكۆلىتىدا ئامارە دايى بابهتىن د ئەزمۇونىدا دەتىنە خواندندىن.

3.6.2 ھەلينجان دارىتىتا ئامانجىن رەفتارى:

فەكۆلەرى نافھەرۆكا بابهتىن ئەزمۇونى شەرقەكىن ولدويش چوار ئاستىن پولىنكرنا بلوم(Bloom) ي دبوارى مەعرىفيەد(بىرھاتن، تىگەھشتن، پراكىتكىرن، وشۇقەكىن) يىدا، دارىتىن.

3.6.3 پ- پلانىن وانەگوتىن:

بۆ ئەقىن مەرەمن، فەكۆلەرى ،لدويش بابهتىن ئەزمۇون ب خۇقەدگىت وئارمانجىن رەفتارى يىن بۆ ھەربابەتكى ھاتىنە ھەلينجان، و پىداچوون لىسر پلانىن وانەگوتىن دەنەدەك فەكۆلىتىن بەرىيىدا ونمۇونەتىن ھەنەدەك ئەدەبىياتىن پەيوەندىدار و راۋىيىتكارىيا ھەنەدەك تايىھەندىدان دبوارى وانەگوتىدا، (18) پلان بەرەقەكىن، (9)پلان ستراتيجىيەتا پۆلگىران (role play) و (9) پلان ژى لدويش رىكى ئاسايىباھەلەلاف و ژىو مەرەما راستى و دروستىا ئەوان پلانان، فەكۆلەرى دوو ۋ ئەوان پلان ئىك ل دويش پلان ستراتيجىيەتا پۆلگىران (role play) و يى دى ژى لدويش رىكى ئاسايىباھەلەلاف. رادەستى ھەزىمارەكابسپور و تايىتمەندىن دبوارى زمان ورىتىكىن وانەگوتىن كر، و تىبىنى و بۆچۈووتنىن ئەوان ل بەرچاھ ھاتىھ وەرگەتن.

3.7 ئالاقيىن فەكۆلەن:

3.7.1 تاقىكىنا بەدەستتەئىنانا خواندى:

پشتى كو فەكۆلەرى بابهتىن د ماوهىن ئەزمۇونىدا دەتىنە خواندى دەستىشانكرىن و ئامانجىيەن رەفتارى لدويش ھەرچوار ئاستىن (بلوم) ي دبوارى مەعرىفيەدا بۆ بابهتان، ھەلينجاينە دارىتىنە، پابوو ب ئامادەكىن تاقىكىنا دەستكەقتن خواندىن لدويش رىكاريىن لخوارى:

3.7.2 بەرەقەكىن نەخشن تاقىكىنى:

نەخشن تاقىكىنى، ئامازىيەن ب گۈنگىيە دەرسەتكىندا نەخشن تاقىكىنى د بەرەقەكىن تاقىكىنا ب دەستتەئىنان دەدەت، چونكى دېتىھ ئەگەرى ھەقسىنگىيەن دنافبەرا گۈنگىيە نافەرۆكى و گۈنگىيە ئامانجىن رەفتارى و لدويقىدا بەندىن تاقىكىنى دەتىنە دابەشكىن لىسر ئاستان(الكىيىس، 2007:141). فەكۆلەرى تاقىكىنا دەستكەقتن خواندىن ب ئەقى شىۋىھىن ل خوارى دىياركى، بەرەقەكى:

1- دەرىيختىنا پىزىا گۈنگىيە نافەرۆكى لدويش ئەقى ھاوکىشىن:

$$\text{پىزىا گۈنگىيە نافەرۆكى} = \frac{\text{زىمارا لېھرەن باھتى}}{\text{زىمارا گىشتىبا لېھرەن باھتان}} \times 100$$

2- دەرىيختىنا پىزىا گۈنگىيە ئامانجىن رەفتارى لدويش ئەقى ھاوکىشىن:

$$\text{پىزىا گۈنگىيە ئامانجىن رەفتارى دەھەئاستەكىدا} = \frac{\text{زىمارا ئامانجىن رەفتارى د ئاستىدا}}{100} \times \frac{\text{زىمارا گىشتىبا ئامانجىن رەفتارى}}{\text{زىمارا ئامانجىن رەفتارى}}$$

(العزawi، 2007: 66-67)

3.7.3 دیارکرنا ژمارا بهندین تاقیکرن:

ل دویش سروشت و جۆر و ئاستن قوتابیان و گونجاندنا پۆلن و دەمەن تاقیکرنى ، فەکۆلەرى (35) بەند ژ بۆ تاقیکرنا دەستىكە قىئىن پېزمانا كوردى دەستىشانكىن.

3.7.4 دەستىشانكىن ژمارا بهندان ل خانه يىن نەخشى تاقیکرن لدویش ئەقى ھاوکىشى :

ژمارا بهندان دەھەر خانە يىدە = رىيىزا گۈرنىگىيا ناۋەپۆكىن × رىيىزا گۈرنىگىيا ئامانجىن پەفتارى × ژمارا گشتى ياخىن تاقیکرنى (العزawi، 2007: 67-66).

3.7.5 دىزايىنكىن نەخشى تاقیکرن:

فەكۆلەرى لدویش پىنگاقيقىن لسەرى، نەخشى تاقیکرن دىزايىنكىن، ھەروھەكى د خىشته يىن ژمارە(6)دا دىار خشته يىن ژمارە(6)

نەخشە يىن تاقیکرنا دەستىكە قىئىن خواندن

كۆ يا پرسىياران	كۆ يا ئامانجان	پىيىزا گۈرنىگىيا ئامانجىن پەھوشتى				پىيىزا گۈرنىگىيا ناۋەپۆكىن	ژمارا لەپەران	باھەت	ژ
		شۇرفەكىن	پراکىيەك	تىيگەھەشتن	بىرىئىنان				
		100%	19.51	13.42	23.17	43.9			
5	10	2	1	2	5	10.71	3	رسىتە	1
5	12	2	2	4	4	14.30	4	جۆرىن رسىتەيان	2
2	6	1	1	1	3	7.14	2	رسىتە: نىھاد- كار	3
5	10	2	1	2	5	10.71	3	رسىتە: بىھەر- كار	4
3	9	2	1	2	4	10.71	3	تەماماكەرىز بىھەر	5
3	9	2	1	2	4	10.71	3	كار	6
5	10	2	1	2	5	14.30	4	دەمپىن كارى، كارى بۆرى	7
5	10	2	1	3	4	10.71	3	دەمپىن كارى، كارى نەبۆرى (نەھو و داهاتى)	8
2	6	1	2	1	2	10.71	3	كارى داخوازى	9
35	82	16 7	11 5	19 7	36 16	100%	28	كۆم	

3.7.6 ئاماھەكىن ژمارا بهندىن تاقیکرن:

ل دویش كىدارىن نەخشە يىن تاقیکرن، فەكۆلەرى تاقیکرنەك، ژ (35) بهندان ، كود د سەن جورى پرسىياراندا، بەرهە فەرك (25) بهند ژ جورى هەلبىزارتان ژگەلەكان و (5) بهند ژ جورى دروست و هەلەو (5) بهند ژ جورى گوتارى ب بەرسقىن سنورداربۇون.

3.7.7 رىنمايىن بەرسقىدانان تاقیکرن:

فەكۆلەرى دلپەرەكىن جودا، هىندەك رىنمايىن گۈنگ ل دور چەوانىيە بەرسقىدانان بەندىن تاقیکرن بۆ قوتابىيان نەقىسىن، وەكى هوير خواندن و بەرسقىدانان ھەمى بهندان و نەھىللان يان داناندا دوو بەرسقى يان ھىما بۆ بەندىن تاقیکرنى و پاراستن و پاقزىيا بەرپەرەن تاقیکرنى.

3.7.8 دروستىيا تاقیکرن:

دروستىيا تاقیکرن ئەھو كۆتۈرى چەندىي بېيقيت ياخىن دى (الزىود، 2005: 338). فەكۆلەرى ژبۇ دەرىخستانا دروستىيا تاقیکرنى، دوو جۆرە دروستى بكارئىنانە، دروستىيا بەرچاڭ و دروستىيا نا ۋەپۆكىن:

3.7.8.1 دروستىيا بەرچاڭ :

دروستىيا بەرچاڭ دەھىتەدابىنلىك، ل دەمپىن ژمارەكا بىسپورىن پەروھەدەپىي و تايىھەتمەندىن باھەتى بىيارى ل سەھر ناۋەپۆكى باھەتى دەدەن (عبدالرحمن، 1998: 2008).

فەكۆلەرى ناۋەپۆك و لىستا ئارمانجان و بەندىن تاقیکرن پادەستى لىزىنە كا تايىھەتمەند د بۆوارى زمانى كوردى و پەھەوەردە دەرروونناسىيىدا كر، ژ بۆ بېپاردانى ل سەھر بەندىن تاقیکرنى و پېشىنیار و تېبىنيان د گەل دەستكارييىكىنى، و پاشتى زفاندىن و

بكارهينانا هاوکىشا (جي كۆپەر-J.cooper) ئى وېشتبەستن ب پىزەيا رازىيۇونا (80%) ئى و پىھەل بۆ ھەربەندەكى، دياربىوو كو ھەمى بەندان ئەف رىزەيا ل سەرى وەرگرت و ھاتىھ پەسندىرن، وېشنىار و تىيىنەن ئەوان ھاتىھ بەرچاڭ وەرگرتن، ب ئەفى شىوهى دروستىيا تاقىكىرنى يا بەرچاڭ ھاتىھ دايىنكرن.

3.7.8.2 دروستىيا نا فەرۆكى:

ئەف جۆرە دروستىيە، ژ جۆرین گونجايى دەيتە ھۈما، ب تايىھى بۆ پىقانى ب دەستەھەينانا تاقىكىرنى د ناف قوتابخانەياندا و ب دەستەھەينانا ئەكاديمى و چاپووكىيان، كو ۋادىيە ئەوان ب مەرەما زانىنا ئاستن خواندىنى و چاپووكىين دەستىيشانكرن و چەندىيَا دايىنكرنا ئارمانجىيەن رەفتارى د پىقيت (المياحي، 2011: 114).

درووستىيا نافەرۆكى ھاتىھ ب دەسەئىنان ل دەمن ۋەكۆلەر ئىنەن ئەزموونگەرەن شەرقەكىن و ئارمانجىيەن رەفتارى ل دويىف ئاستان دارىتىن و بوجۇوئىن تايىھەندان ل بەرچاڭ وەرگرتىن و بەرھەقكىرنا نەخشەيىن تاقىكىرنى و تاڭاڭىرنا بېرىگەيىن تاقىكىرنى ل دويىف ئەوان، پىزە رازىيۇون (80%) ئى. ودەھەينانا ئاستن زەممەتىيا بېرىگەيىن تاقىكىرنى و ھېزا جوداكرن ژ كارايىا بىزاردەيىن خەلەت، ئەف ۋېتكارە راماناندا پاست و دروستىيا نافەرۆكى بۆ تاقىكىرنا ب دەستەھەينانى دەدەن.

3.7.9 - شەرقەكىرنا ئامارەيىا بەندىن تاقىكىرنى:

مەبەست ژ شەرقەكىرنا ئامارەيى بۆ بەندىن تاقىكىرنى، زانىندا ئاستن ب زەممەتىيەن و ئاسانى و ھېزا ژىكجودايانا بەندان و كارايىا بىزاردەيىن نەدروست و رۆھىنبا رېتىمايان و دەمن پىدىتىيە بۆ بەرسىدان (الظاهر و اخرون، 1999: 127). قوتابى ۋەكۆلەر ئىنەن چەندىئ سەمپلەك ب شىوهىن ھەرەمەكى ل قوتابخانەيە (ھەلمەت) يابنەرەت كو (100) قوتابى بۇون و ھەمان بابەت خواندۇون، وەرگرت و تاقىكىر ل سەر پېراكتىيەر، پاشنى كو بەرسىف راستەھەكىن و نەرە دانىن، ل بلندترىن بۆ نزەترىن نەرە رىزىكىرن، ل دويىدا (27%) نەرەيىن سەرى، كو دەكتە بلندترىن نەرە، و (27%) نەرەيىن ژىرى، كو دەكتە نزەترىن نەرە، وەرگرتن، كو دەنە (54) بەرسى / نەرەيىن قوتابىيىان، پاش، ۋەكۆلەر ئىنەن ھەلسەلەتىن ل خوارى، سەرەددەرى د گەلداكىن:

3.7.10 ئاستن زەممەتىيە بەندىن تاقىكىرنى:

ئاستن زەممەتىيە و ساناهىيَا ھەربەندىكى ژ بەندىن تاقىكىرنى ب ۋېتكارە سەدىيَا بەرسقىن دروست د ھەردوو كۆمەلە نەرەيىن سەرى و ژىرى ل سەر ئەوان بەندان، دەيتە زانىن، كەواتە، پىزەيا سەدەيى يا قوتابىيىن بەرسى بەندى ب دروستى داي، لى ئەگەر بلندىيەت، راماناندا ئاسانىيَا بەندى دەدەت، و ئەگەر نزەترىيەت راماناندا ب زەممەتىيە بەندى دەدەت (ملحم، 2002: 165). دەمن ۋەكۆلەر ئىنەن ب زەممەتىيە ھەر بەندىكى ژ بەندىن تاقىكىرنى يېن جۆر ئابەتى بېرىكى ھاوکىشەيَا ئاستن زەممەتىيە بەندىن بابەتى دەرىيىختى، كو (30) بەندۇون، و دنافەرە ئەقى ئاستن دابۇون (0.31- 0.76) دايە، (التبان، 2004: 163).

و پاشنى دەھەينانا ئاستن ب زەممەتىيە بەندىن گوتارى بەرسىف سنوردار (الصمامدى و الدرابيع، 2004: 156)، كو (5) بەندۇون، دىاباربۇو، كو ئاستن دەكتە دنافەرە (0.41- 0.69) دا دا.و (بلوم-Bloom) ئامازەيىن دەدەت ئەقى چەندى كو ئەگەر ئاستن ب زەممەتىيە بەندىن تاقىكىرنى دنافەرە (0.20- 0.80) دا بۇون، ب بەندىن باش دەيتە ھۈما، كەنەن ئەقى چەندى دەدەت، كو ئاستن ب زەممەتىيە ھەمى بەندىن تاقىكىرنى، د ئاستن پەسندوباشدانە.

3.7.11 ھېزا ژىكجوداھىيَا بەندىن تاقىكىرنى:

مەبەست ژ ھېزا ژىكجوداھىيَا ئەنەن بەندىن تاقىكىرنى شىائىن ژىكجوداھىي دنافەرە گۈچىن جىاوازدا ھەبن، ئانكۆ شىائىن ھەندى ھەبن قوتابىيىن ئاست بلند و ئاست نەرم ژىكجودا بکەت (الزبود و عليان، 2005: 129)، پاشنى ۋەكۆلەر ئىن ھېزا ژىكجوداھىيَا ھەر بەندەكى ژ بەندىن تاقىكىرنى دەرىيىختى، دىاباربۇو، كو ھېزا ژىكجوداھىيَا بەندىن بابەتى دنافەرە (0.33- 0.70) ئى دا بۇون، و ياخىن بەندىن بەرسىف سنوردار دنافەرە (0.33- 0.44) ئى دا بۇون. چونكە ئەگەر ھېزا ژىكجوداھىيَا بەندىن تاقىكىرنى ژ (0.30) و پىھەلۇون، ب پەسەند دەيتە دانان (الخطيب، 2011: 49). و ژېھر كو ھېزا ژىكجوداھىيَا ھەمى بەندان ل ئەھۋى پىزى ئېھەلە، لەورا ب پەسەندىرن ھاتىھ ھۈما.

3.7.12 كارايىا بىزاردەيىن شاش:

مەرەم ژ ھەبۇونا بىزاردەيىن شاش د بەندىن تاقىكىرنى ژ جۆر ئەلپەزارتاندا ئەوه، كو قوتابى دوو دل بىت د بەرسقىدا يان ب ئاسانى بەرسقىن نەزانىت و تەماشەي ھۆزى د بىزاردەيىن شاشدا بکەت و بىانىت، كو ئەف بىزاردە د ھەردوو گۆپاندا يىن بلند و نزەم دروستە، دىسان ل دەمن ژمارەيىا ئەوان د گۆپىن نزەمدا پەترييەت ژ گۆپىن بلنددا، ئەف بىزاردە ب بىزاردە يەكىن كارا دەيتە ھۈما (العزازوى، 2007: 83).

ھەرچەندە، ھیزا ژیکجوداھییا بەندىن تاقىكىرنى وەك ئاستەك بۆ پىقانى شىياتىن بەندىن تاقىكىرنى، ئەۋىن باش و نەباش دھېتىھ بكارھىيان، بەلۇ بەندىن ژ جۆرى ھەلبۈزارتىن ب تىن پەيوهندى ب بىزاردەيىن دروستىھە يە، ژېھرکو ھەر بىزاردەكاش قوتاپى دوو دل دكەت و بەرسقا دروست ل بەر بەرزەدكەت، و ئەگەر ئەو بىزاردەيىن شاش يىن كارىگەرنەبىت دى ھېتىھ راستقەكىن يان لادان (دوران، 1985:127).

بىزاردەيىن شاش دى سەنگا خۆ ھەبىت، ل دەمن ژمارەيا بەرسقىن ھەلبۈزارتى ل گرۇپىن خوارى زىدەتىرىت ژ ژمارەيا بەرسقىن ھەلبۈزارتى ل گرۇپىن سەريدا، و جوداھى د ناقبەرا ئەواندا ژ پېتەپ(5%) ئى كىمتر نەبىت(الجلى، 2005: 75). بۆ ئەق مەبەستىن، ۋەكولەرى بەرسقىن ھەردوو گرۇپان يىن سەرى و خوارى ھەزماრتن، دىياربوبون، كو بەرسقىن قوتاپىين ل خوارى د ھەلبۈزارتىن بىزاردەيىن شاشدا ژ بەرسقىن قوتاپىين ل سەرى زېدەتىرىبوبون، و رېزەيا جوداھىن د ناقبەرا ئەواندا ژ(5%) ئى زىدەتىرىبوبو، ئەق چەندە دىاردەكەت، كو ھەر بىزاردەيەكى شاش د ھەمى بەندىن تاقىكىريدا سەنگا خۆ ھەبۇ و دېسندىبوبون.

3.7.13 رۆھنیيا بەندان و دەمن بەرسقىدانَا تاقىكىرنى:

پشتى پېاكىتكىرنا تاقىكىرنى دىياربوبو، كو ھەمى بەندىن تاقىكىرنى د رۆھن و ئاشكراھە بۆ قوتاپىيان، و دەمن تەرخانكىرى ژبۇ بەرسقىدان (45) خۆلەك بوبون، و ۋەكولەرى دىت كو ئەق دەمە بۆ ئاست و تەممەن قوتاپى يىن گونجايە.

3.7.14 جىڭرىپا تاقىكىرنى :

مەبەست ژ جىڭرىپا تاقىكىرنى ئەوه، كول دەمن دووبارەكىرنا تاقىكىرنى ل سەر ھەمان كەس د ھەمان بارودۇخدا يان تىزىكى ئەھو باردۇخى، ھندى دشىاندابىت، ھەمان ئەنجام ب دەستقەبەھىن (عباس و اخرون، 2009:266). مەرەما سەرەكى ل دەرىئىخستنا جىڭرىپا، دەستنىشانكىرنا ھەلەيىن پىقانى وقەدىتىتا پىكەچارەيەنا بۆ كىمكىرنا ئەوان ھەلەيان (العزاوي، 2007:197) و بۆ دەرىئىنانا جىڭرىپا تاقىكىرنى، ۋەكولەرى بۆ بەندىن ژ جۆرى بايەتى ھاوکىشى(كىورىد-رەيشاردىسون k-R-20 ب كارئىنا، كو ئەق تاقىكىرنا ھەلەيىن ژبۇ ئەوان بەندىن نەمەيا ئەوان د ناقبەرا (1-0) دايىت(الكىسىي، 7:200)، و پشتى سەرەدەرى د گەل بەرسقىن(سەمپلا شرۇقەكىرنا ئامارەبىي)، كو(54) بەرسق بوبون كر، و دەنچامدا نرخى نەگۆپىيا بەندان (0.86) دەركەت.

ژبۇ دەرىئىخستنا جىڭرىپا بەندىن بەرسق سۇردار، ۋەكۆلەرى بىشىبەستىن ل سەر ھاوکىشى (ئەلفا-کرونباخ-Cronbach's Alpha) بەست، كو ئەق ھاوکىشى ياكۇنجايە بۆ تاقىكىرنا گوتارى ب بەرسقىن سۇردار و تاقىكىنن پەيژە وھىزدار كو نەمە ئەوان، د ناقبەرا(1-3) و (5-1) دايىت (علام، 2006:100). پشتى ۋەكۆلەرى سەرەدەرى ب پىكە ئەق ھاوکىشى د گەل بەرسقىن بەندىن سۇردارىيەن (54) قوتاپىيان كر، دىياربوبو، كو نرخى جىڭرىپىي(0.83)، و ئەق نرخە ژ بۆ تاقىكىتىن د ناڭ پۇلۇدا يىن گونجايە(النور، 2007:175).

ل ژېرى ئەقان پىنگاڭاپىن بەرئىھاتىنە بەحسكىن، تاقىكىرنى ب شىوهى دووماھىن ژ (35) بەندان پىكەتات، كو ژ جۆرى ھەلبۈزارتىن ژ چەندان (25) بەند بوبون، و راپاست وھەلە(5) بەندبوبون يىن بەرسق سۇردار(5) بوبون، پشتى ئەقان رېكاران تاقىكىن ھاتە بەرھەقىكىن بۆ پېاكىتكىرنى. و ۋەكۆلەرى، ژمارەيا بەندىن تاقىكىرنى بۆپىقانى ھە ئاستەكى ژ چوار ئاستىن پىشىبەستىن پىكىرى دانان.

4 ئەنجامىيەن ۋەكۆلەنىن گەنگەشە لىسەر:

ۋەكۆلەر دى ئەنجامىيەن ۋەكۆلەنىن ل دويىش گەيمانا وى بەرچاڭەت و ل دويىدا گەنگەشەن ل سەر دكەت:

4.1 گەيمانا ۋەكۆلەنى:

جيوازىيە راماندارا ئامارەيى د ئاستىن (0.05) دا نىنە دنافبەرا ناھەندى نەمەيىن دەستكەقىن قوتاپىين گروپىن ئەزمۇونگەرەي ئەۋىن بابەت پېزما كوردى ل دويىش پۆلگىران (role play) وەردگەن و ناھەندى نەمەيىن دەستكەقىن قوتاپىين گروپىن كۆنترۆلکار ئەۋىن ھەمان بابەت ب رېكا ئاسايى وەردگەن.

بۇ زانىنىا دروستىيە ئەق گەيمانى، ۋەكۆلەرى ناھەندى ژمیرىيە نەمەيىن دەستكەقىن پېزمانا كوردى ل دەق قوتاپىين ھەردوو گرۇپان، گرۇپىن ئەزمۇونگەرەي و گروپىن كۆنترۆلکار دەرىئىخست، كو (34.531)(27.233) بوبون ل دويىش ئىك، و بۇ زانىنىا مانادارىيَا ئامارەبىي جيوازىيە دنافبەرا ھەردوو ناھەندا دا، ۋەكۆلەرى تاقىكىرنا تايى (t-test) بۆ دوو سەمپلىن سەربەخۆ يىن جودا د ھەزمارىيدا بىكارىئىنا، د ئەنجاماندا دىياربوبو كو نرخى تايى يىن دەركەفتى (4.447) يە و زىدە تەرە ژ نرخى ئەۋىن يىن خىشتەيى، كو (2.000) ھ ل ئاستىن (0.05) ب نەمە ئازادىي (60).

ئەق پامان ھندى دەدەت كو جيوازىيە مانادارىيَا ئامارەبىي دنافبەرا ناھەندى نەمەيىن قوتاپىين گرۇپىن ئەزمۇونگەرەي و ناھەندى نەمەيىن قوتاپىين گرۇپىن كۆنترۆلکار ھە يە، و دېرەزەندىيە قوتاپىين گرۇپىن ئەزمۇونگەرەي دايە. و ب بەلگەي ئامارەبىي ب بەراوردىكىن

و هەمبەر ب ریکا ئاساییا بەربلاڤ. ب ئەقىن چەندى ژى گىرمانا چىھەيى (سەفرى) دەھىتە رەتكىن و گىرمانا جەھگەر (بەدەل) دەھىتە پەسەندىكىن. داتايىن خشتهين ژمارە(7)دا، ئەقىن چەندى دىيارد.

خشتهين ژمارە(7)

ئەنجامىن تاقىكىندا تايى بۆ مانادارىيا جىاوازىيى دناقىبەرا نەمرەتتىن قوتاپىن ھەردوو گرۇپپىن ۋە كۆلىنىن دەتاقىكىندا دەستكەفتىن پىزمانان كوردى

دەلالەت د ئاستن (0.05)	نرخن تايى		لادرى پېغەرى	نافەندى ژمیرى	ژمارا قوتاپىيان	گرۆپ
	خشتهين	دەركەفتىن				
مانادارە	2.000	4.447	6.545	34.531	32	ئەزمۇونگەرى
			6.360	27.233	30	كۆنترۆلكار

دیاركىندا بەلگەدارىيى تايىت يىيى ئامارەتىن، دىيىن كۆ بەلگەتتىن ئامارەتىن بۆ پېشتراستبۇونا ھورىيى تەواوا جىاوازىيى دناقىبەرا نافەندى ئەرمەتتىن گرۆپپىن ۋە كۆلىنىندا، تاكە بەلگەتتىن پېدۇش وېس نىنە بۆ دلىبابۇون دەرپارە گەنگىيى ئەھۋىي جىاوازىيى دناقىبەرا نافەندىدا/ نافەندى ئەوان گرۆپپاندا ب شىۋىيەك ھۆير، و فەرە ھەندەك بەلگەتتىن دى يىيى ئامارەتىن بۆ سەرەدەرىكىن ل گەل نرخن جىاوازىيى بەھىنەكىن، وەك دەلالەتا كەردىيى، كۆ رادە و قەبارەتتىن جىاوازىيى دىاردەكت. واتە زىيەدەبارى مانادارىيى ئامارەتىن، پېنۋىيە نرخن كەردىيى ل بەرچاۋ بەھىتە وەرگەتن، لەورا فەرە قەبارى كارىگەرىن (قەبارى جىاوازىيى) بەتىه ھەزىمارتن ل دەمنى نرخن (t-test) ئەماندارىيى ئامارەتىن ھەبىت، چۈنكى پېقەرەن قەبارەت كارىگەرىن جىاوازىيى ب قەبارى سەمپلان كارىگەر نابىن، زىيەدەبارى ھەندى، كۆ قەبارى جىاوازىيى بىرەو رادى كارىگەرىيى گۆراۋىن سەرەبەخۇ دگۆراۋىن كارىتىكىدا ب ھۆيرى دىاردەكت، بەلۇ مانادارىيى ئامارەتىن ھەۋى چەندى دىارناكەت، لەورا قەبارى كارىگەرىن، رووپىن تەمامكەرە بۆ مانادارىيى ئامارەتىن، ھەرۋەسال دەمنى راماندارىيى ئامارەتىن نەبىت، قەبارى كارىگەرىن مانادارىيى كەردىيى، ئەگەر كارتىكىن ياكىم و بچووڭ ژى بىت، نىشادەدت. زېرکو نەلوجىكە بتنىن بىزىن مانادارى نىنە، كەۋاتە كارىگەرىيى نىنە، رەنگە ھەبىت، بەلۇ، بچووپىك يان نافنچى بىت كوماندارىيى ئامارەتىن نەشىا بىت تەمام دىاربەكت (Eva Lawrence, 2017:6).

زىيەدەبارى ئەقىن چەندى، بۆ شۇرۇقەر ئەنجامان، بەس نىنە بتنىن پېشىپسىنى ل سەر مانادارىيى ئامارەتىن بىكەن بىن مانادارىيى كەردىيى، واتە يىي دەرھىنانا قەبارى كارىگەرىن (بخارى, 2016:158)، زېر ئەقىن چەندى فەرە ۋە كۆلەر رادە و قەبارەت كارىگەرىن ب ھاوکىشىن تايىت ھەزىماركەن. دەگەل ئەقىن چەندى، ھەندەك ئاستىن پېغەرى بۆ مانادارىيى نرخن ھەر ئىك ژ(n^2) و (d) ھەنە، كۆ دەھىنە بكارىئىنان وەك پالە يان پېقەر بۆ بەراوردەرندا نرخن ئەوان يىن ھاتىنە دەرىئىختىن ل گەل ئەوان نرخىن پېقەرىن بۆ زانىنا قەبارى كارىگەتتىن پېقەرىن، ھەرۋەك دەختەتتىن ژمارە(8)دا دىاركىردى.

خشتهين ژمارە(8)

ئاستىن پېغەرى يىن (n^2) و (d)

قەبارى كارىگەرىن				ئالا ڦۇن بكارهاتى
گەلەك مەزن	مەزن	نافنچى	بچوڭ	
0.20	0.14	0.06	0.01	n^2
1.1	0.8	0.5	0.2	D

قەكۆلەر، بۆ دەرىئىنانا قەبارەت كارتىكىندا ستراتيجىيەتا رۆلگىرانى (role play) د دەستكەفتىن خوانىدا باھتى پىزمانان زماذا كوردىدا ، نرخن دوو جايىا (n^2) ھەزىمارت كۆ (0.247) بولۇ، ل دويىدا ھاوکىشا قەبارەت كارىگەرىن (d) پراكىتىكىر، كۆ (0.889) بولۇ (ابو حطب و صادق، 2010: 441).

ب ھەفسەنگىكىندا ئەوان ھەردوو نرخان ل گەل نرخىن ئاستىن پېقەرى يىن (n^2) و (d) يىن كۆ دەختەتتىن ژمارە(8)دا يىن بەرى نووکە دا دىاركىرى، دىاربۇو، كۆ قەبارەت كارىگەرىن (مەزنە)، ھەرۋەك دەختەتتىن ژمارە(9)دا دىار:

خشتهين ژمارە(9)

نرخن (t) يىن ھەزىماركىرى (n^2) و (d) و قەبارەت كارىگەرىن

قەبارەت كارىگەرىن	بھاين (d)	بھاين (n^2)	بھاين (t)
مەزنە	0.889	0.247	4.447

دخته‌یین سه‌ریدا روهن دبیت، کو قه‌باره‌ین کاریگه‌ریئن مه‌زن بwoo، ئەقەزى پامانا هندى ددهت کو گوتنا باهه‌تن رېزمانا کوردى ل دويش ستراتيجييەتا روڭلۇرىان (role play) کاریگه‌ریئەکا مه‌زن د دەستكەفتىن قوتاييان د ئەقى باهه‌تىدا ھەبوب ب ھەمبىر ل گەل دەستكەفتىن قوتايىيەن ھەمان باههت ب رىيکا ئاسايىا خواندبوو. ئەق ئەنجامە ژى دگۈنچىت دگەل ئەنجامىيەن ۋە كۆلىيەن (سعید، الابس و ابۇ زىد، 2011)، (عبدالحمد، 2013)، (داوود و ابوبكر، 2015)، (Alabsi, 2016) و (2016).

گەنگەشەکرن ل سەر ئەنجامان: 4.2

ژئنجامیین د خشتهیین (7-9) دا نمایسکری دیاردیت، کو کاریگه‌ریا گوتنا باهه‌تن پیزمانا زمانی کوردي ب ستراتیجیه‌تا روکیران (role play) د دستکه‌فتن قوتاییین پولا شه‌شن بنره‌تن، کارای و کاریگه‌ریا مه‌زن هه‌بوو، ب ماناداریيا ئاماره‌ی، واته قوتاییین گروپن ئزمونگه‌ری يین وانه ل ستراتیجیه‌تا روکیران (role play) وهرگرت، ل د دستکه‌فتن باهه‌تن پیزمانی کوردي ، ب بهارودکرن ل گهل قوتاییین گروپن کوتولکار، باشتربوون.

- 1- ستراتیجیه تا رولگیرانی (role play) ، ئارسته یه کا په روهردیی یا چالاک و کارلیکه ، ئیک ژفاکته روینه مایین هه ره گرنگه و کاریگه ریبا ئه و دپروسا فیرکن و فیربوبونیدا، ئه وه کو فیرکن و خواندن با بهت ان ژ لایه ن تیوری و واقعی یان که تواری پیکفه گریدەت، هه روہسان جوش و خوش دەھقى پرسیدا درھ خسینیت و نافه رۆکا با بهت مه ره ژین، ب پولین جوداجودا، د نافه ندا پولیدا دھیتە ئه نجامدان، ۵، ئه قه ژی دیتە ئه گەری هندی کو ئه فەتە ریبا ب ریکا پلین دھینگیران هززین سه ره کی و کشتیتین بابهت وان، ب هەمی جۆرین هەسته و هران، پیشکیش قوتاییان بکەت و ئه سه ره دەرین دگەل بکەن، کو دیتە ئه گەری هندی قوتاییان بشیوه و ئاستین جیاواز تیگەهن و پراکتیک و راھینان ل سه ربکەن. زیده باری ئه قه چەندی ژی، دی ھەول دەن ل مال و دەرفەیی پولن پراکتیک ل سەر ئه وان پولین بى راسپارده بۇوین بکەن، ب ریکا ئه قه چەندی دی قوتاب ئالگورین ل سەر ئه وان زانیاریتین گریدایی ب بابهتیقە کەن و شروقە کەن و یېن پىدەن وەربگەن و دناۋەرخۇدا ، ئه قه ژی پەیوهندی و فیربوبونا خودى و ھە چکارى مکوم دکەت. بىگۇمان، دەستكە فتن ياسا و بنەمايىن پىزمانى ژى بلند دکەت.

2- کاریتىكىن ئەقىن جۆرە فیرکن و فیربوبونن دزغىرتىت، ئەوان ژى: تايىه تەندىيەن ئەقىن قوتاییان با بهتىن رىزمان زمانى كوردى ، بۆ سروشت و رىكارو

1. قوتابى هەست دکەت کو ل چارچوپا خواندن ئاساين يا چەندىن سالھەلپاھاتى، دەربازىبو، کو ب ليقىن و ئەكتەرى و سيناريوىن جوداجودا رولگیران دھیتە فیرکن و خۆفېرىدەت.

2. قوتابى، وەك قوتابى و مامۆستا ئالگورین ل سەر زانیارى و پىزازىيان و شروقە كەن دکەت. و باوهربخۆبۇو و چىزۈيەدرگەر، دپروسا فیرکن و فیربوبونیدا، دېيت.

3. قوتابى، ل دويىف ئاستىن فیركىن ب ریکا كردىن (learning by doing) فېرىدىت، و دیتە تەوهركىن گرنگ و ديار دپروسەيا فیرکن و فیربوبونیدا، بىچەوانە فیرکن ب ریکا نەديار ياكو مامۆستا پولن سەرەکى ھەبىت و تەوهەرىت دناف پولیدا.

4. قوتابى هەست ب بەرپىسياھەتى دکەت، ورلى خۆ باش پېكتىكىدەت ل پىش دەمىن وانەيىن دگەل ھەپۇلۇن خو، کو دیتە ئەگەر موكومكىن پەيوەندىن كۆمەلایەتى لەھە ئەوان.

5. قوتابى ب ریکا ستراتیجیه تا رولگیران بەشدارى واقعیه تا د ناف با بهت فیركىنى دکەت، و ئه وى ژ دۆخى نەديار بۇ دوخى راستەقىنه دېت.

6. قوتابى لەھەن رۆلى وەردگىت ول سەرسینارىيۇويا بۇ ھاتىيە دان ژبۇ مەرەمە ئەداو نواندىن ل سەر ب ریکا سەپەرشتى و ھارىكارىيما مامۆستاي هەست ب گرنگىن و خوش دەت.

ب ئەقىن چەندى ژى پەيوەندى دنافەرها ئەوان و مامۆستا و قوتابخانىدا، باشتىر و موكمىتدىت. ئەف پىكار و سەرەدەر يىكىنە دگەل نافەرۆکا وان، کارىگەریيە کا باش و کارا دېلندرىن ئاستىن فیربوبونا قوتایيىاندا ھەبوبە، د دەستكە فتن با بهت پىزمائىدە.

ھەمی يان پىتىرا فاكەتەر وئەگەرین ھاتىيە گوتون، دگەل بۆچۈويتىن ئەدەبىياتىن باس ل ستراتیجیه تا رولگیران (role play) كرین، دگۈنچەن، ئەوان ژى: (سعید، الياس و ابو زيد، 2011)، (عبدالحميد، 2013)، (داوود و ابوبکر، 2015)، (Alabsi, 2016) و (Ahmed, 2023).

دھرئہ نحمر و راسیارڈہ و نشنار : 5

دھوئہ نحامت 5.1

ل دویش ئەنحامىن قەكۈلىنىڭ، قەكۈلەر گەھشتىنە ئەقان دەرئەنحامىن ل خوارىز:

- بكارئینانا ستراتيجييەتا پۆلگىران (role play) دگوتنا باهتن پىزمانا كورديدا، بۆ پۆلا شەشىن بنهرهت، كارا و كاريگەريهە باش هەبۇو، د دەسکەفتى ياسا و بنهماينىن پىزمانىدا لەھە ئەوان.
- ژينگەها فيربۇون و فيركىرن لەدېف بكارئینانا ستراتيجييەتا پۆلگىران (role play)، يا چالاك بۇو دگەل پىداويسىتىن نىشىن چەرخى نوى دەگونجىت، ئەۋەن بۆ ئەگەر ئەندە بۆ ئەگەر ئەندە كەپەن ئەندە كەپەن پىزمانىدا ھەبىت.
- ستراتيجييەتا پۆلگىران (role play)، بۆ ئەگەر رەخساندىنى زيانا راستەقىنه يا گۈپىدايى ب باهتن قەمەن ئەنۋەن، كو دەرفتىن دەدەتە قوتاپى ب پىكى نواندىن و ئەداكىرن لايەن تىورىيىن باهتن بىزانتى و گەنگەش و پېراكتىكىرنى دناف پولن و ژەرەقەيى پۆلى زى.

5.2 راسپارادە:

- ل سەربەنەماينىن ئەنجامىن ۋەتكۈلىنى و دەرئەمجانىن ھەۋى، ۋەتكۈلىر رابوويە ب ئارستەكىندا ھەندەك راسپارادەيان بۆ تايىھەندەن دەرسىن بەرپىرس دېياقۇن پەرەوردىن ابگىشتى و ب تايىھەت دبوارى رىزمانا كوردىدا.
- ۋەتكۈلىن فيركىندا مامۆستايىان لسەر بكارئینانا ستراتيجييەتىن چالاك ستراتيجييەتا پۆلگىران (role play) بەيىتە ئەنجامدان. زېبۇ ئەستا ئاشنابۇونا مامۆستايىان ل سەر گۈنگى و كارلىكى پۆلى ئەوان دپرسەيىا فيركىنيدا.
 - ۋەزارەتا پەرەوردى بىريارى ل سەر بكارئینانا ستراتيجييەتىن چالاك و كارلىكى بەدت، و پالپىشىيا رەخساندىنى ژينگەھە كا گۈنجايى دگەل ئەقان ستراتيجييەتىن بەكت.
 - مامۆستايىن پىزمانا كوردى پىكۈلان بەكت، لسەر تەوهەركىندا قوتاپىيان دپرسەيىا وانەگوتتا خۆ دا، و ھەردەم ھەۋلا بكارئینانا ھوئىن سەرنج راگىش دنالا پۆلى دا بەدت.
 - داخوازى ژ سەرپەرشتىن دىزايىنگەرەن پىروگرامان دەھىن، كو دىزان و نافەررووكا پەرتۈوكا باهتن پىزمان كوردى بۆ پۆلا شەشىن بنهرهت بەيىتە گۆھرىن و ب دىزايىن پۆلگىرانى ل سەر ياسا و بنهماينىن پىزمانى ب ھىلىكارى و يېنەن يېن سەرنج راگىش بەيىتە دەنان.
 - بەرھەمئىنانا زنجىرەيىن پارچە فيدويان ل سەر پىزمانا كوردى ھاوشييەن شارى پىزمانا زمانى عەربىن ژلایەن وينەكىن و توماركىن ۋەتكۈلىنى نافەرۆكى ۋەچونكى ياسا و بنهماينىن پىزمانا كوردى جياوازن ژ يەھەبى.

5.3 پېشىنە:

ۋەتكۈلىر پېشىنارا ئەقان ناف و نىشانىن ل خوارى ژيو ۋەتكۈلىنىن ل پاشەرۆزى دەكت:

- كارىگەريا بكارئینانا ستراتيجييەتا پۆلگىران (role play) دەستكەفتى باهتن پىزمانا كوردى ل دەف قوتاپىيەن قوناغىيەن دىتە دا.
- كارىگەريا بكارئینانا ستراتيجييەتا پۆلگىران (role play) دەستكەفنى خواندىن باهتن ئەدەبىن كوردى ل دەف قوتاپىيەن شەشىن بنهرتدا.
- كارىگەريا بكارئینانا ستراتيجييەتا پۆلگىران (role play) دگوتنا باهتن ئەدەبى كوردى دەستكەفت و گەشكىندا مەيلا خواندىن و چىزى ئەدەبى ل دەف قوتاپىيەن پۇلا حەفتى و قوناغىيەن دىتە دا.

6 ژىددەر ب زمانى كوردى:

- ئەحمدەد، زوزان حەسن(2021)، كارىگەريا پېكىھە بكارئینانا ستراتيجييەتا (Hill- Climbing) و (Concept maps) دەوتتابابەتن پىزمانا كوردىدا ل سەر وەرگرتىنەن بەرەن و گەشكىندا پالدەرى ھەقلى ل دەف قوتاپىيەن پۇلا دەھى ئامادەنى، نامەيا ماستەرى، زانكۆيا دەھۆك، كۆلىزى پەرەوردا بىيات- دەھۆك- ھەرئىما كوردىستان - عيراق.
- حکومەتا ھەريمە كوردىستان، وەزارەتا پەرەوردى، رېقەبەريا گشتى يەپرۆگۆام و چاپەمەنىبا، (2023)، پىزمانا كوردى كوردى بۆلا شەشىن بنهرهت، چاپا پازدى.
- سليمان، روزان موحەممەد قسىم (2008)، كارىگەريا بكارھيناندا پىكىن فيربۇونا ب ھەقكارى و نەخشىن چەمکان ل سەر ئاستن قوتاپىيەن كەچىن پۇلا ئىكىن ناقچى د باهتن پىزمان كوردىدا و روکارىن ئەوان دەبارەمىي باهتن، ناما ماستەرى، زانكۆيا دەھۆك، كۆلىزى پەرەوردى- دەھۆك، ھەريمە كوردىستان - عيراق.
- ياسىن، نىچەرەن عەبدۇلا (2022) كارىگەريا بكارئینانا ستراتيجييەتا پۇلا بەرۋۇڭا ئەپلىكلىرى Flipped Classroom لسەر وەرگەن و لېرمانا تىگەھەن پىزمانا زمانى كوردى ل دەف قوتاپىيەن پۇلا حەفتى بەرەت، ناما ماستەرى، زانكۆيا زاخو، فەكۆلتىپەرەوردى، پىشقا دەرۋوناسىيىا گشتى، ھەريمە كورستانا عيراق.

6.1 ژىددەر ب زمانى عەربى:

- ابو حطب، فؤاد و صادق، امال (2010)، مناهج البحث وطرق التحليل الاحصائي في العلوم التربوية والنفسية والاجتماعية، الطبعة الاولى، مكتبة الانجلو المصرية، القاهرة - مصر.
- ابو سعیدي، عبدالله بن خميس (٢٠٠٩)، طرائق تدريس العلوم، دار المسيرة للنشر والطباعة، عمان - الاردن.

- احمد العماوي، جيهان، (٢٠٠٩)، اثر استخدام طريقة لعب الادوار في تدريس القراءة على تنمية التفكير التاملي لدى طلبة الصف الثالث الاساسي، رسالة ماجيستر، كلية التربية، الجامعة الاسلامية - غزة.
- احمد، ايمان احمد ابو الحمد، (٢٠٢٣) فاعلية استخدام لعب الادوار لتنمية بعض مفاهيم التربية الوقائية لدى الاطفال مرحلة الطفولة المبكرة ، مجلة العلمية كلية التربية المبكرة بيورسعيدي ، العدد السادس والعشرون، ٥٤٦-٤٦٨،.
- بخاري، ماجدين عبدالفتاح(2016)، اثر انتهاك تجسس التبيان على قيم مربع ايتا ومربيع اوميجا كمؤشرات لفحص الدالة العملية في تحليل التبيان الاحد، دراسات عربية في التربية وعلم النفس ، (ASEP)، (76)، 143- 206).
- بن عامر، محمد راشد(2012)، قضايا في اصول التربية، الطبعة العربية، دار اليازوري، عمان - الاردن.
- الجلايد، ماجد زكي(2008) ، تعلم القيم وتعليمها تصور نظري وتطبيقي لطريق واستراتيجيات القيم ، الطبعة الثانية.دار المسيرة للنشر ، عمان - الاردن.
- جلال، نسرین(٢٠١١) فاعلية استخدام لعب الادوار في تدريس الفلسفة في تنمية التفكير الناقد ومفهوم الذات لدى طلاب المرحلة الثانوية، ماجسیر، كلية التربية، جامعة الفيوم.
- الجهماني، خالد محمد (2016) . فاعلية برنامج تدريسي قائم على تعلم عن طريق لعب الادوار في تحسين الاستيعاب القرائي لدى تلاميذ الصف الثالث الأساسي وتنمية اتجاهاتهم نحو القراءة ، رسالة دكتوراه ، جامعة دمشق - كلية التربية - قسم المناهج وطرق التدريس .
- الحيلة، محمد وعائشة غنيم (٢٠٠٥)، تصميم واتاج الوسائل التعليمية، الطبعة الثالثة، دار المسيرة للنشر والطباعة، عمان - الاردن.
- الخطيب، احمد(2003)، البحث العلمي والتعليم العالي، الطبعة الاولى، دار المسيرة للنشر والتوزيع، عمان - الاردن.
- داودود، مدينة ادامر محمد وابو بكر، طارق الشيخ (٢٠١٥)، اثر استخدام استراتيجية لعب الادوار في تدريس مقرر اللغة الإنجليزية لتلاميذ الصف الخامس بمراحل الأساس بمحلية الفاشر- ولاية شمال دارفور، رسالة ماجستير، جامعة السودان للعلوم والتكنولوجيا، كلية الدراسات العليا، خرطوم - السودان.
- الروسان، سليم سالمه وآخرون(1992)، مبادئ القياس والتقويم وتطبيقاتها التربوية والنفسية، الطبعة الاولى، المطبع التعاوني ، عمان- الاردن.
- زاير، سعدعلي و عايز، ايمان اسماعيل(2014)، مناهج اللغة العربية وطرائق تدريسها، الطبعة الاولى، مؤسسة دار الصادق الثقافية طبع و نشر- وتوزيع، عمان-الاردن.
- الزيد، نادر فهمي و عليان، هشام عامر(2005)، مبادئ القياس والتقويم في التربية، الطبعة الثالثة، دار الفكر للنشر والتوزيع، عمان - الاردن.
- سعيد، شهرزاد و الياس، اسما و ابو زيد، علي (2011).، اثر تمثيل الأدوار في التحصيل الدراسي لطلبة الصف الثامن في القواعد النحوية (اللغة العربية) ، رسالة ماجستير، جامعة دمشق، كلية التربية- سوريا.
- الشجري، ياسرخلف والزهيري، حيدر عبدالكريم(2022)، اتجاهات حديثة في القياس والتقويم النفسي والتربوي، الطبعة الاولى، دار الاعصار العلمي للنشر والتوزيع، عمان-الاردن.
- شكري، بروين محمود(٢٠١٥)، اثر استخدام لعب الادوار في اكساب المفاهيم واستبقائها لدى طالبات الصف الرابع، مجلة العلوم التربوية و النفسية ، العدد(١٦).
- صومان، احمد(2009)، اساليب تدريس اللغة العربية، دار زهران للنشر والتوزيع، عمان-الاردن.
- عبدالحميد ، عائشة ادريس (٢٠١٣)، اثر استراتيجية لعب الدور في اكساب تلميذات الصف الخامس الابتدائي المفاهيم النحوية و استبقائتها لديهن، مجلة جامعة تكريت للعلوم، المجلد (٢٠) (العدد(٢))، ١٩١-٢٤٠.
- عبدالعزيز، نجوى نورالدين(٢٠٠٥)، اثر برنامج مقترح لتحسين اداء الطفل المعلم لفرقه الرابعة شعبة التعلم الاساسي الحلقة الابتدائية (علوم) في ضوء الاتجاهات الحديثة والمستقبلية ، مجلة التربية العلمية المصرية للتربية العلمية، المجلد الثامن، العدد(١)،
- عبد المنعم، منصور احمد(٢٠٠٥)، تدريس الجغرافيا وبداية عصر جديد، مكتبة الانجلو المصرية، القاهرة - مصر.
- العدل، عادل محمد(2014)، مناهج البحث في العلوم الانسانية، دار الشروق للنشر والتوزيع، عمان - الاردن.
- العزاوي، رحيم يونس كرو(2007)، المنهل في العلوم التربوية:القياس والتقويم في العلوم التدريسية، الطبعة الاولى، دار المسيرة للنشر- والتوزيع، عمان- الاردن.
- علام ، صلاح الدين محمود (2006)، الاختبارات و المقاييس التربوية و النفسية، الطبعة الاولى ، دار الفكر للنشر و التوزيع، عمان - الاردن.
- فليح، نورالدين حيدر(2019)، فاعلية برنامج على وفق نظرية العبء المعرفي في تحصيل مادة قواعد اللغة العربية وتنمية الدافعية الاكademie عند طلاب الصف الخامس الادبي، اطروحة دكتورا،جامعة بغداد كلية التربية- ابن رشيد للعلوم الانسانية،بغداد - العراق.
- الكبيسي، عبد الواحد حميد(2007)، القياس والتقويم ، تجديفات و المناقشات،طبعة الاولى، دار جريرا للنشر والتوزيع، عمان- الاردن.
- محسن، هدى عبد الواحد حميد(2021)، اثر استراتيجية تدوين الملاحظات في تحصيل طالبات الصف الرابع الادبي في الادب والنصوص، مجلة جامعة التكريت للعلوم الانسانية،(28)،(5)،459-232).
- مذكور، علي احمد(2000)، تدريس فنون اللغة العربية، دار الفكر العربي للطبع والنشر، القاهرة.
- النبهان، موسى(2004)، اسسات القياس في العلوم السلوكية،طبعة الاولى ، اصدار الاول، دار الشروق للنشر والتوزيع، عمان-الاردن.
- نبي، مولود حمد و حاجي، ستار جبار(2022)مناهج البحث في العلوم التربوية والنفسية، الطبعة الاولى، دار الواضح للنشر، عمان- الاردن.
- النور، احمد يعقوب(2007)، القياس والتقويم في التربية وعلم النفس ، الجنادرية للنشر والتوزيع، عمان-الاردن.

6.2 ژیده‌ر بزمانی ئېنگلىزى:

- Alabsi, T. A. (2016). The effectiveness of role play strategy in teaching vocabulary. *Theory and practice in language studies*, 6(2), 227.

- Aliakbari, M and Jamavandi, B. (2010) The Impact of 'Role Play' on Fostering EFL Learners' Speaking Ability: A Task-Based Approach, *Pan-Pacific Association of Applied Linguistics* 14 (1), 15-29
- Cobb.,et al., (2003). Design experiments in educational research. *Educational researcher*, 32(1), 9-13.
- Eva Lawrence (2017), Statistical Significant, Effect Size and Practical Significance, *class Guilford*, 1-10.
- Huang Y. & Shan J. (2008). "Role Play for ESL/EFL Children in the English Classroom." *The Internet TESL Journal*, Vol .XIV, No. 2, Retrieved on 4-3-2024 February, from <http://iteslj.org/Techniques/Huang-RolePlay.html>
- Krebt, D. M. (2017). The effectiveness of role play techniques in teaching speaking for EFL College students. *Journal of language Teaching and Research*, 8(5), 863. <https://www.academypublication.com/issues2/jltr/vol08/05/04.pdf>.
- Kuipers, J. C., & Clemens, D. L. (1998). Do I dare? Using role-play as a teaching strategy. *Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services*, 36(7), 12-17.
- Sasaki, M. (1998). Investigating EFL students' production of speech acts: A comparison of production questionnaires and role plays. *Journal of Pragmatics*, 30, 457-484. [http://dx.doi.org/10.1016/S0378-2166\(98\)00013-7](http://dx.doi.org/10.1016/S0378-2166(98)00013-7), date retrieved on 5-4-2024.

فاعلية استخدام استراتيجية لعب الأدوار في تحصيل طلاب الصف السادس الأساسي في مادة النحو الكوردي.

نسرين محمد عبدالله

مكان العمل (كلية-قسم -جامعة) كلية تربية بنيات/

قسم اللغة العربية / جامعة دهوك

nasreen.abdullah@uod.ac

ملخص

يهدف البحث إلى التعرف على فاعلية استخدام استراتيجية لعب الأدوار في تحصيل طلاب الصف السادس الأساسي في مادة النحو الكوردي. ولتحقيق هدف الدراسة تم بناء الفرضية الصفرية من قبل الباحثة. واعتمدت على التصميم التجريبي، ذو المجموعتين الضابطة والتجريبية باعتماد الاختبار البعدى لمتغير التحصيل الدراسي، واقتصر مجتمع الدراسة على طلاب الصف السادس الأساسي للعام الدراسي (2022-2023) بالمديرية للتعليم العام في مدارس (كاربن وباريز) والتي تم اختيارها عمدًا. وتم اختيار عينة البحث بالطريقة العشوائية، والتي تتكون من (32) طالبًا في المجموعة التجريبية، و(30) طالبًا في المجموعة الضابطة.

وتم إجراء التكافؤ بين مجموعتين في عدد من المتغيرات، وأعدت الباحثة أداة واحدة، وهي اختبار قياس التحصيل الدراسي والذي يتكون من (35) فقرة، واستخراج معامل الصعوبة، والقوة التمييزية، وفعالية البدائل الخاطئة ، وقد تم التأكيد من صدق و ثبات الأداة على النحو الواجب. بعد الانتهاء من تطبيق الأداة، تم الحصول على البيانات باستخدام الوسائل الإحصائية، وذلك باستخدام (T-Test). وقد أظهرت النتائج أن استخدام استراتيجية لعب الأدوار في تدريس مادة قواعد اللغة الكردية له تأثير إيجابي على زيادة التحصيل الأكاديمي للطلاب مقارنة باستخدام طريقة التدريس التقليدية.

وفي ضوء نتائج البحث أوصى الباحثة الجهات المعنية، واقتصر المزيد من الدراسات المستقبلية استكمالاً للموضوع.

الكلمات المفتاحية: الفاعلية، استراتيجية لعب الأدوار، التحصيل الدراسي، قواعد اللغة الكردية.

The Effectiveness of Using the Role-Playing Strategy in the Achievementof Sixth Grade Students in

Kurdish Grammar

Nasreen Mohammed Abdullah

Department of Arabic language , College of Basic
Education, University of Duhok

nasreen.abdullah@uod.ac

Abstract

The research aims at investigating the effectiveness of utilizing the Role Play strategy in the sixth grade students' achievement in Kurdish grammar. To achieve the objective of the study, a null hypothesis have been constructed by the researcher. and they relied on the experimental design, with control and experimental groups by adopting a post-test to the variable academic achievement, the population of the study was limited to the sixth grade basic students for the academic year (2022-2023) of the Directorate of General Education, at schools (kreen and barez), which were chosen intentionally. The research sample was randomly chosen, which consists of (32) students in the experimental group, and (30) students in the control group. The equivalence between two groups was conducted in a number of variables, the researcher prepared one tool, which is the test to measure academic achievement, which consists of (35) questions, extracting the difficulty coefficient, discriminatory strength and the effectiveness of wrong alternatives. Conclusion , providing convincing explanation, proposed solution, the validity and reliability of the tool have been duly confirmed.

After completing the application of the tools. The data has been obtained by using statistical means, by using the (T-Test). Result have been shown that using Role Play strategy in teaching Kurdish grammar subject has positive impact on increasing students' academic achievement compared to the using traditional teaching method. In the light of the research results, the researcher recommended to concerned authorities, and suggested more future studies to complement the topic. .

Key words: effectiveness, Role Play strategy, academic achievement, Kurdish grammar